

RAPORT EKOLOGICZNY
Banku Ochrony Środowiska

2019/2020

Szanowni Państwo,

z przyjemnością prezentujemy kolejną edycję *Raportu Ekologicznego Banku Ochrony Środowiska*. Jest to publikacja cykliczna, w której charakteryzujemy bieżące wyzwania związane z ochroną środowiska w skali globalnej i krajowej, a także podsumowujemy konkretne działania BOŚ w tym zakresie.

Świat, a wraz z nim i Polska, stoi przed ogromnym wyzwaniem jakim jest transformacja gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej. Postępujące skutki zmian klimatu, takie jak gwałtowne zmiany pogodowe, wzrost średnich temperatur czy długotrwałe susze, skłaniają do działań systemowych i ogólnospołecznych. Klienci poprzez swoje własne decyzje wywierają presję na przedsiębiorców, którzy świadomi rosnących wyzwań związanych ze środowiskiem, starają się inwestować w ekologiczne rozwiązania. Tym samym systematycznie wzrasta rola tzw. „zielonych banków”, których unikalne i specjalistyczne kompetencje pozwalają skutecznie pokonywać bariery w finansowaniu projektów przyjaznych środowisku. Już dziś są one dźwignią inwestycji ekologicznych, ponieważ w skali świata mobilizują średnio dziesięciokrotność funduszy prywatnych na każdy 1 USD funduszy publicznych.

Bank Ochrony Środowiska od 1991 roku stanowi jeden z filarów systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce. Koncentrujemy się na zapewnieniu dostępności środków finansowych na realizację projektów proekologicznych. Strategia Banku jest komplementarna wobec *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*, a nasze działania wpisują się w realizację wyzwań określonych przez *Politykę Ekologiczną Państwa 2030 - strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*.

Konsekwentnie realizujemy misję polskiego EKO Banku dla ludzi, biznesu i środowiska. Świadczyć może o tym udział transakcji proekologicznych w nowo udzielanych kredytach, który w I półroczu tego roku stanowił 49%. Finansowanie

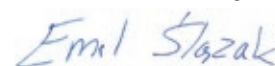
przedsięwzięć proekologicznych w BOŚ obejmuje przy tym wszystkie dziedziny ochrony środowiska i wspiera realizację przedsięwzięć w zakresie m.in. rozwoju odnawialnych źródeł energii, podnoszenia efektywności energetycznej w przemyśle, gospodarki obiegu zamkniętego, termomodernizacji i poprawy jakości powietrza.

Skuteczna realizacja *Strategii Rozwoju Banku* znajduje odzwierciedlenie w naszych wynikach finansowych. W 2019 r. udzieliliśmy niemal 3,5 tys. kredytów proekologicznych w łącznej kwocie 1,91 mld zł, co stanowiło wzrost o 121,3 % w ujęciu rok do roku. Saldo kredytów proekologicznych na koniec roku wynosiło 4,45 mld zł.

W najbliższych latach czeka nas szereg wyzwań. Z jednej strony związanych z sytuacją w jakiej znajdzie się świat po pandemii COVID-19, a z drugiej z realizacją ambitnego planu uczynienia Europy pierwszym kontynentem zeroemisyjnym. Tym samym, Bank Ochrony Środowiska jako specjalistyczny „zielony bank” działający na zasadach komercyjnych, staje przed dużą szansą zarówno w przedsięwzięciach współfinansujących inwestycje przedsiębiorstw o charakterze prorozwojowym, jak i ekologicznych. W trakcie swojej trzydziestoletniej działalności Bank wypracował unikalne kompetencje, tj. wiedzę w zakresie ochrony środowiska, znajomość potrzeb ekologicznych inwestorów oraz rozpoznanie aspektów ekologicznych ryzyka kredytowego. Z tego powodu jestem przekonany, że BOŚ jest i będzie doskonałym wehikułem wspierania i stymulowania ekoinwestycji.

Zapraszam do lektury najnowszego *Raportu Ekologicznego Banku Ochrony Środowiska*. Ufam, że znajdą w nim Państwo wiele bardzo interesujących i inspirujących informacji.

Emil Ślązak

p.o. Prezesa Zarządu
Banku Ochrony Środowiska S.A.

SPIS

treści

1.	Świat w walce ze zmianą klimatu	4
2.	Europejski Zielony Ład	8
3.	Finansowanie zrównoważonych inwestycji	12
4.	Wyzwania ekologiczne w krajowych dokumentach strategicznych	14
5.	Instrumenty wsparcia inwestycji proekologicznych w Polsce	20
6.	Potrzeby i postawy proekologiczne przedsiębiorców	24
7.	Oferta produktów proekologicznych BOŚ	26
8.	Partnerstwa na rzecz działań proekologicznych	30
9.	Kredyty proekologiczne i uzyskane efekty ekologiczne	32
10.	Inwestycje klientów BOŚ – studia przypadków	36
10.1.	<i>Ciepło z OZE</i> – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Geotermia Podhalańska S.A.	36
10.2.	<i>OZE farmy fotowoltaiczne</i> – Solviol 1 Sp. z o.o.	38
10.3.	<i>OZE biogazowniarolnicza</i> – WIND GRUPA ADJ Sp. z o.o.	39
10.4.	<i>Biogazownia jako element GOZ</i> – AGEN Sp. z o.o.	40
10.5.	<i>Efektywność energetyczna</i> – Grodkowskie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A.	41
10.6.	<i>Innowacje technologiczne</i> – Technologie Drogowe Sochacki	42
10.7.	<i>Energooszczędne urządzenia dla budownictwa</i> – Thessla Green Sp. z o.o.	43
10.8.	<i>Rozwój budownictwa ekologicznego</i> – EKOINBUD Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku	44
10.9.	<i>Recykling</i> – Europack Trade Sp. z o.o.	45
10.10.	<i>Gospodarka wodna</i> – Zakład Usług Komunalnych w Mszanowie Sp. z o.o.	45
11.	Ekologiczny CSR	46
12.	Działalność proekologiczna Spółek w Grupie BOŚ S.A.	58

ŚWIAT w walce

ze zmianą klimatu

Transformacja gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej jest jednym z największych wyzwań, przed którymi stoi dzisiaj świat. Pomimo zawarcia przez 190 krajów Porozumienia Paryskiego w 2015 r., stężenie dwutlenku węgla w atmosferze nieprzerwanie rośnie. W ostatnich sześćdziesięciu latach wzrost ten jest blisko 100 razy szybszy niż w historycznych, naturalnych okresach ocieplania klimatu. W 2019 r. stężenie osiągnęło kolejny rekordowy poziom – 409,8 ppm. Sekretarz Generalny ONZ António Guterres podkreśla, że lata 2020' muszą być „dekadą działań” na rzecz klimatu i zrównoważonego rozwoju¹.

Również w Polsce doświadczamy skutków zmian klimatu – w roku 2019 średnia roczna temperatura na obszarze Polski wyniosła 10,2°C i była wyższa o 2,4°C od normy wieloletniej 1971-2000². Jednocześnie rośnie częstotliwość gwałtownych zjawisk pogodowych i coraz bardziej odczuwalne są skutki suszy.

Jeśli spojrzeć na światowy wzrost inwestycji w odnawialne źródła energii, nie brakuje także dobrych informacji. Tylko w 2019 r. moc zainstalowana OZE na świecie wzrosła o 177 GW³. W ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2020 r. farmy wiatrowe i fotowoltaiczne na całym świecie wyprodukowały o 14% więcej energii niż w tym samym okresie rok wcześniej. W Unii Europejskiej wzrost ten był jeszcze większy i wyniósł 21%. Globalnie, w pierwszej połowie 2020 r. elektrownie wiatrowe i słoneczne wyprodukowały niemal 10% zużytej przez ludzkość energii elektrycznej. To ponad dwa razy więcej niż w 2015 r.⁴

Niestety, takie tempo zmian nie jest wystarczające, by można było sprostać celom Porozumienia Paryskiego. Wciąż 33% energii elektrycznej na świecie powstaje w elektrowniach węglowych, pomimo że w I półroczu 2020 r. zużycie tego surowca do produkcji energii spadło o ponad 8% w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku. W znacznej mierze miało to związek ze spadkiem zużycia energii spowodowanym spowolnieniem gospodarczym wywołanym pandemią COVID-19.

Działania mające na celu utrzymanie wzrostu temperatury poniżej 1,5°C, wymagają zmniejszenia emisji ze spalania węgla o około 80% do 2030 r. – z 14 Gt CO₂ w 2019 r. do zaledwie 3 Gt CO₂ w roku 2030⁵. W tym celu niezbędne jest uruchomienie nakładów inwestycyjnych na bardzo dużą skalę.

W obliczu tych wyzwań coraz większą rolę zaczynają pełnić tzw. „zielone” banki, których specjalistyczne kompetencje pozwalają na pokonywanie barier związanych z projektami inwestycyjnymi z zakresu ochrony środowiska. „Zielone” banki są dźwignią finansowania projektów ekologicznych – mobilizują średnio dziesięciokrotność funduszy prywatnych na każdy 1 USD funduszy publicznych⁶. W Stanach Zjednoczonych wysoko zaawansowane są prace nad utworzeniem National Climate Banku^{7,8} – niezależnej organizacji, która w ciągu 30 lat ma przyczynić się do zorganizowania pro-środowiskowych inwestycji o wartości biliona USD.

1 <https://www.undp.org/content/undp/en/home/stories/decade-of-action.html>

2 https://dane.imgw.pl/data/dane_pomiarowo_obserwacyjne/Biuletyn_PSHM/Biuletyn_PSHM_2019_ROCZNY.pdf

3 IRENA, Renewable Energy Statistics 2020

4 <https://ember-climate.org/project/global-electricity-h12020/>

5 <https://www.carbonbrief.org/analysis-why-coal-use-must-plummet-this-decade-to-keep-global-warming-below-1-5c>

6 <https://greenbanknetwork.org/gbn-mobilizes-50-billion-welcomes-new-institutions/>

7 <https://greenbanknetwork.org/portfolio/analysis-of-the-national-climate-bank/>

8 <https://coalitionforgreencapital.com/senate-climate-committee-backs-new-national-climate-bank-nonprofit/>

Równocześnie przedstawiciele Komisji Europejskiej zapowiadają, że Europejski Bank Inwestycyjny jako *EU Climate Bank* dostosuje całą swoją politykę finansowania do realizacji celu Porozumienia Paryskiego⁹. Banki klimatu i krajowe banki rozwoju będą działać w ścisłej współpracy z bankami specjalizującymi się w finansowaniu proekologicznych projektów.

Dynamikę inwestycji proekologicznych zwiększa rozwój technologii i innowacyjnych modeli biznesowych, szczególnie widoczny w sektorach energetyki wiatrowej i fotowoltaiki. Według Międzynarodowej Agencji Energii Odnawialnej IRENA¹⁰, ujednolicony koszt energii (LCOE) dla lądowej energetyki wiatrowej spadł w latach 2010-2019 o 39%: z 86 USD/MWh w 2010 r. do 53 USD/MWh w 2019 r. Tylko w 2019 r. nastąpił spadek o 9% rok do roku¹¹. Ulepszenia wprowadzone w technologii spowodowały wzrost współczynnika wydajności od 27% w 2010 r. do 36% w 2019 r. Dla fotowol-

taiki LCOE spadło w latach 2010-2019 aż o 82% z około 378 USD/MWh w 2010 r. do 68 USD/MWh w 2019 r. W wielu przypadkach odnawialne źródła energii były tańsze niż nowe projekty wykorzystujące paliwa kopalne, co świadczy o stopniowym osiągnięciu dojrzałości tych technologii.

Pomimo spodziewanego wzrostu emisji CO₂ w sektorze energii, w 2019 r. okazało się, że emisje przestały rosnąć, nawet w warunkach wzrostu gospodarczego o 2,9%¹². Tę optymistyczną informację przysyłają dane IEA, z których wynika, że wysiłek ograniczania emisji w krajach rozwiniętych jest kompensowany wzrostem emisji w krajach rozwijających się¹³. Dlatego w nadchodzącym czasie transformacji gospodarczej, w dążeniu do neutralności klimatycznej Unii Europejskiej, kluczowa będzie ochrona rodzimego przemysłu i mobilizacja działań dla klimatu na każdym kontynencie.

9 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_930

10 IRENA – International Renewable Energy Agency, Międzynarodowa Agencja Energii Odnawialnej

11 <https://www.irena.org/Statistics/View-Data-by-Topic/Costs/Global-Trends>

12 <https://www.iea.org/news/defying-expectations-of-a-rise-global-carbon-dioxide-emissions-flatlined-in-2019>

13 <https://www.iea.org/articles/global-co2-emissions-in-2019>

Europejski Zielony Ład

Unia Europejska ambitnie stawia cele niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki w centrum wszystkich celów do realizacji na nadchodzące dziesięciolecie. W lipcu 2019 r. przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen zapowiedziała Europejski Zielony Ład. Strategia ta pozwoli Unii Europejskiej w 2050 r. osiągnąć zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto, przy oddzieleniu wzrostu gospodarczego od zużycia zasobów. Ma to zostać osiągnięte poprzez przekształcenie wyzwań związanych z klimatem i środowiskiem

w nowe możliwości we wszystkich obszarach polityki, a także zadbanie o to, by transformacja była sprawiedliwa i sprzyjała włączeniu społecznemu¹⁴.

Rok 2020 jest ostatnim rokiem unijnej perspektywy 2014-2020. Jesteśmy na etapie podsumowywania poziomu realizacji celów wyznaczonych dla tej perspektywy w pakiecie energetyczno-klimatycznym, jednocześnie przygotowujemy się już na kolejne, jeszcze bardziej ambitne, wyzwania.

Patrząc na flagowy cel redukcji emisji gazów cieplarnianych, w latach 1990-2018 w UE została ona zredukowana o 23%. Cel redukcji emisji na kolejne 10 lat, do 2030 r. wynosi **40%** w porównaniu z poziomem w 1990 r., jednak obecnie trwają prace zmierzające do podwyższenia celu do poziomu 55%.

W 2018 r. energia ze źródeł odnawialnych stanowiła 18,9 % zużycia energii w UE, co oznacza postęp na drodze do osiągnięcia wyznaczonego na 2020 r. celu na poziomie 20%. Ogólnounijny cel na 2030 r. ustanowiono na poziomie **32%**.

W zakresie poprawy efektywności energetycznej na 2020 r. realizacja celu postawionego przez UE jest zagrożona ze względu na odnotowywane w ostatnich latach zwiększone zużycie energii¹⁵. Dane Eurostat wskazują, że w 2018 r. zużycie energii pierwotnej było o 5,8% powyżej celu na 2020 r., a zużycie energii końcowej 3,5% powyżej celu¹⁶. Pandemia COVID-19 w 2020 r. będzie miała istotny wpływ na zmniejszenie zużycia energii, jednak nadal konieczny jest wysiłek na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Cel UE na 2030 r. w tym zakresie to ograniczenie zużycia energii o **32,5%** względem prognoz.

14 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

15 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0285&from=EN>

16 https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/targets-directive-and-rules/eu-targets-energy-efficiency_en

Poza zagadnieniami stricte klimatycznymi Europejski Zielony Ład obejmuje także plany działań w obszarach takich jak rolnictwo, gospodarka w obiegu zamkniętym, bioróżnorodność oraz zwalczanie zanieczyszczeń.

W ramach strategii ochrony różnorodności biologicznej zakłada się m.in. objęcie obszarami chronionymi co najmniej 30% gruntów i 30% mórz w Europie, znaczne ograniczenie stosowania pestycydów i rozwój rolnictwa ekologicznego, przywrócenie naturalnego stanu 25 tys. km rzek i zasadzenie do 2030 r. 3 mld drzew¹⁷.

Strategia „od pola do stołu” wpłynie na pozytywne zmiany wprowadzające gospodarkę obiegu zamkniętego w obszarze rolnictwa i rybołówstwa. Zapewni konsumentom w Europie wysoką jakość żywności przy zmniejszeniu wpływu jej produkcji na środowisko¹⁸. W budżecie UE na lata 2021-2027 40% środków na wspólną politykę rolną oraz 30% budżetu funduszu morskiego i rybackiego powinno wspierać walkę ze zmianą klimatu.

W obszarze energii zapowiadana jest m.in. poprawa jakości połączeń międzysystemowych i praca na rzecz lepszej integracji odnawialnych źródeł energii w systemach energetycznych oraz rozwój morskiej energetyki wiatrowej¹⁹. Opublikowana w lipcu Strategia Wodorowa pomoże rozpowszechnić produkcję oraz wykorzystanie wodoru i przyczyni się do dekarbonizacji tam, gdzie elektryfikacja jest niemożliwa lub trudna (m.in. przemysł stalowy czy chemiczny, transport czy generacja energii)²⁰.

Nowa strategia przemysłowa to m.in. zapowiedź wystąpienia z wnioskiem ustawodawczym wspierającym przejście na bezemisyjną produkcję stali do 2030 r. Wysiłki będą skupione również w sektorach zasobochłonnych: odzieżowym, budowlanym, elektronicznym i tworzyw sztucznych²¹.

W obszarze budownictwa zapowiadany jest „start fali renowacji” i co najmniej podwojenie poziomu renowacji budynków publicznych i prywatnych²².

Zielony Ład to także zrównoważona mobilność i plan zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu. Aby osiągnąć neutralność klimatyczną, konieczne będzie ograniczenie emisji w sektorze transportu o 90% do 2050 r. Będą się musiały do tego przyczynić wszystkie rodzaje transportu: drogowy, kolejowy, lotniczy i wodny. UE powinna jednocześnie rozwinąć produkcję i wprowadzanie alternatywnych, zrównoważonych paliw transportowych. Do 2025 r. potrzebne będzie około 1 mln publicznych stacji ładowania i tankowania do obsługi 13 mln bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów spodziewanych na drogach europejskich²³.

Ważny jest również plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby. Jest on odpowiedzią m.in. na problemy zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku i farmaceutykami, konieczności dostosowania norm jakości powietrza zgodnie z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia i dalszego ograniczenia zanieczyszczeń pochodzących z dużych instalacji przemysłowych²⁴.

17 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/eu-biodiversity-strategy-2030_pl

18 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/fs_19_6727

19 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_19_6723

20 <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-07-10/unijna-strategia-wodorowa>

21 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/fs_19_6724

22 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/fs_19_6725

23 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/fs_19_672

24 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/fs_19_6729

W lipcu 2020 r. przywódcy UE uzgodnili budżet na lata 2021-2027 o łącznej wartości 1824,3 mld EUR. Pakiet łączący wieloletnie ramy finansowe (1047,3 mld EUR) i nadzwyczajny instrument Next Generation EU (750 mld EUR), pomoże odbudować gospodarkę UE po pandemii COVID-19, jednocześnie wspierając inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową²⁵. 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów ma być przeznaczona na realizację celów klimatycznych. Dla Polski wynegocjowano około 139 mld euro w formie dotacji oraz 34 mld euro w formie pożyczek, co oznacza, że Polska będzie mogła skorzystać łącznie z ponad 776 mld zł wsparcia (w cenach bieżących)²⁶. Polska będzie największym beneficjentem polityki spójności UE

i Funduszu Sprawiedliwej Transformacji – przeznaczonego na łagodzenie kosztów społecznych dla regionów wymagających najgłębszych zmian prowadzących do dekarbonizacji.

Planowane jest także wprowadzenie dodatkowych źródeł dochodu UE na finansowanie założeń nowego budżetu: opłata za niepoddawane recyklingowi opakowania z tworzyw sztucznych, cło węglowe oraz (na razie potencjalnie) rozszerzenie unijnego systemu handlu emisjami na lotnictwo i transport wodny. Będą to jednocześnie dodatkowe narzędzia zachęcające przedsiębiorstwa do zielonej transformacji.

25 <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/>

26 <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/750-mld-zl-w-latach-2021-2027-jest-sukces-na-szczycie-rady-europejskiej>

Finansowanie

zrównoważonych

inwestycji

Ramy polityki UE w zakresie klimatu i energii oraz Agenda 2030 są wyzwaniem finansowym, którego skala wymaga współdziałania sektora prywatnego z sektorem publicznym. Aby skoordynować całokształt koniecznych zmian prowadzących do rozwoju zrównoważonego inwestowania, Komisja Europejska ogłosiła w marcu 2018 r. *Plan działania w sprawie finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego (EC Action Plan on financing sustainable growth)*. Trzy główne cele Planu to:

skierowanie przepływów kapitałowych na zrównoważone inwestycje w celu osiągnięcia zrównoważonego wzrostu,

zarządzanie ryzykiem finansowym wynikającym ze zmiany klimatu, degradacji środowiska i problemów społecznych,

wspieranie przejrzystości i długoterminowości w działalności finansowej i gospodarczej.

W ramach prac na rzecz zrównoważonego finansowania powstały już pierwsze propozycje legislacyjne, w tym przyjęte 18 czerwca 2020 r. rozporządzenie w sprawie taksonomii zielonych aktywów²⁷ – czyli pierwszego na świecie systemu klasyfikacji pozwalającego zidentyfikować, jakie inwestycje i obszary działalności gospodarczej są uznawane za zrównoważone środowiskowo.

Przyjęcie pełnej legislacji może potrwać nawet do połowy 2022. Banki i instytucje finansowe coraz częściej starają się budować przewagę konkurencyjną dobrowolnie włączając zasady zrównoważonego finansowania w podejmowane przez siebie działania.

27 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=PL>

Wyzwania ekologiczne

w krajowych dokumentach strategicznych

BOŚ – jeden z filarów systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce, od lat angażuje się we wspieranie ochrony środowiska i koncentruje na zapewnieniu dostępności środków na dobrze przygotowane projekty proekologiczne. Strategia Banku jest komplementarna wobec Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, a działania Banku Ochrony Środowiska wpisują się

w realizację wyzwań określonych przez *Politykę ekologiczną państwa*. Bank podejmuje w tym zakresie współpracę na szczeblu rządowym z głównym akcjonariuszem, jakim jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), jak i na szczeblu lokalnym – np. poprzez współpracę z gminami.

Polityka ekologiczna państwa 2030

W lipcu 2019 r. Rada Ministrów przyjęła *Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej* – najważniejszy dokument krajowy, kompleksowo odnoszący się do ochrony środowiska w Polsce. Polityka ekologiczna państwa 2030 w systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje *Strategię*

na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W dokumencie wskazano metody realizacji celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, dążenie do zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla jej mieszkańców.

Szczególną uwagę zwrócono na zjawiska, którym należy przeciwdziałać:

Nasilające się skutki zmian klimatu

Efektom zmian klimatu są nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe, głównie długotrwałe susze, przeplatane gwałtownymi ulewami, niosącymi ryzyko powodzi i podtopień czy porywiste wiatry, a nawet trąby powietrzne. Na te negatywne zjawiska narażeni jesteśmy wszyscy, a ich skutki szczególnie

mocno odczuwa rolnictwo, leśnictwo, budownictwo oraz energetyka i transport. Wyzwaniem dla zrównoważonego rozwoju w Polsce jest podejmowanie takich działań w ramach poszczególnych sektorów gospodarki, aby skutki zmian klimatu nie utrudniały ich funkcjonowania i rozwoju.

Zwiększająca się konkurencja o zasoby naturalne

Rosnąca urbanizacja, dająca impuls dla rozwoju gospodarczego, jednocześnie zwiększa presję na dostępność zasobów: pożywienia, wody i energii. W tych obszarach szczególnie potrzebne będą działania na rzecz gospodarki obiegu zamkniętego. W minionym

dziesięcioleciu Polska poczyniła znaczne postępy w efektywnym wykorzystaniu energii i wody, niemniej jednak ma niższe wskaźniki ich wykorzystania względem standardów zachodnioeuropejskich.

Rosnąca presja na ekosystemy

Bogactwo różnorodności biologicznej stanowi potencjał Polski, który odpowiednio wykorzystany może wpłynąć na wzrost konkurencyjności na poziomie regionalnym i lokalnym. Różnorodność biologiczna zmniejsza się jednak w bardzo szybkim tempie. Prawie ¼ dzikich gatunków w Europie jest zagrożona wyginięciem, a większość ekosystemów uległa degradacji

do takiego stopnia, że utraciły swoje cenne walory. Zagrożenie degradacją cennych zasobów przyrodniczych występuje m.in. w województwach opolskim, lubelskim, świętokrzyskim, dolnośląskim. Ważnym problemem jest także kwestia zanieczyszczenia ekosystemu Morza Bałtyckiego.

Przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi ←

Jakość środowiska przyrodniczego ma znaczący wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne ludzi oraz na funkcjonowanie wszystkich organizmów żywych. Zależności pomiędzy stanem środowiska a zdrowiem człowieka są złożone. Wpływ środowiska na zdrowie i jakość życia człowieka jest szczególnie widoczny w aglomeracjach. Dzisiaj blisko 73% ludności Europy mieszka w miastach, ale przewiduje się, że w 2050 r. będzie to 82%. Stąd bardzo duże znaczenie ma planowanie zrównoważonego rozwoju miast, z naciskiem na zagadnienia jakości powietrza, wody i rozwój transportu miejskiego.

Kluczowe znaczenie dla jakości życia ludzi i prawidłowego funkcjonowania ekosystemów zarówno wodnych, jak i lądowych ma stan wód. Dla osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód niezbędne jest ograniczenie wpływu różnych gałęzi gospodarki i człowieka. Jednym z kluczowych problemów jest nadmierny ładunek substancji biogenych tj. azotu i fosforu w wodach.

Wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska ←

Zgodnie z *Polityką ekologiczną państwa 2030* „wyzwaniem, przed którym stoi Polska, jest zapewnienie odpowiedniego systemu finansowania przedsięwzięć środowiskowych ze szczególnym uwzględnieniem wdrażania rozwiązań innowacyjnych, w taki sposób, aby działania realizowane przez sektor prywatny oraz publiczny, zarówno na poziomie lokalnym, jak i centralnym, były skoordynowane i wzajemnie się uzupełniały oraz skutkowały wymiernymi korzyściami dla środowiska (środowiskową wartością dodaną)”.

W najbliższych latach zapewnienie stabilnych źródeł finansowania na rzecz ochrony środowiska będzie jednym z największych zadań, przed jakimi stanie Polska. Realizacja ambitnych celów wyznaczanych przez Unię Europejską w obszarach klimatu, energii i gospodarki wodnej oraz gospodarki odpadami będzie wymagać poniesienia szczególnie dużych nakładów w naszym kraju. Jednocześnie kolejna perspektywa finansowania UE stwarza szanse na wynegocjowanie przez

Polskę wymaganego wsparcia. Oparcie logiki programowania funduszy europejskich po 2020 r. na powiązaniach poszczególnych polityk z celami środowiskowymi może być szansą na lepsze zrozumienie polskich priorytetów rozwojowych oraz wkomponowania ich w cele rozwojowe Unii.

Patrząc na krajowy system finansowania ochrony środowiska, funkcjonujący w oparciu o zasadę „zanieczyszczający płaci”, wpływy z tego źródła ulegną również zmniejszeniu z powodu osiągnięcia przez poszczególne branże wysokiego poziomu ochrony środowiska. Wyzwaniem będzie utrzymanie dalszej zdolności generowania wypłat środków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w kwotach przekraczających wpływy uzyskiwane z tytułu opłat i kar środowiskowych. Stąd konieczne jest doskonalenie wypracowanych mechanizmów zwrotnego finansowania ochrony środowiska, a także poszukiwanie nowych instrumentów finansowych.

Na dynamikę działań w obszarze ochrony środowiska wpłyną także inne dokumenty rządowe o charakterze strategiczno-planistycznym:

Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030

Został przekazany przez Ministra Aktywów Państwowych do Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r. Wyznacza założenia i cele w zakresie bezpieczeństwa energetycznego, wewnętrznego rynku energii, efektywności energetycznej i obniżenia emisyjności gospodarki, a także rozwoju innowacji i konkurencyjności w obszarze energetyki. Jego opracowanie jest obowiązkiem wynikającym z rozporządzenia UE w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu²⁸. Z punktu widzenia ochrony środowiska KPEiK definiuje cele klimatyczno-energetyczne na rok 2030:

7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005;

21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto, uwzględniając **14%** udziału OZE w transporcie oraz roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie;

Wzrost efektywności energetycznej o **23%** w porównaniu z prognozami PRIMES2007;

Redukcja do **56-60%** udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

Projekt Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. ²⁹

Minister Klimatu we wrześniu br. zaprezentował streszczenie zaktualizowanej *Polityki energetycznej – strategii rozwoju sektora paliwowo-energetycznego (PEP2040)*. Projekt PEP2040 zostanie opublikowany po uzyskaniu pozytywnej opinii Komitetu Koordynacyjnego ds. Polityki Rozwoju oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Dokument wyznacza ramy transformacji

energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego. *Nowa Polityka energetyczna Polski do 2040 r.* została oparta na 3 filarach:

- I. sprawiedliwa transformacja,
- II. zeroemisyjny system energetyczny,
- III. dobra jakość powietrza.

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany dyrektywy 94/22/WE, dyrektywy 98/70/WE, dyrektywy 2009/31/WE, rozporządzenia (WE) nr 663/2009, rozporządzenia (WE) nr 715/2009, dyrektywy 2009/73/WE, dyrektywy Rady 2009/119/WE, dyrektywy 2010/31/UE, dyrektywy 2012/27/UE, dyrektywy 2013/30/UE i dyrektywy Rady (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 525/2013

²⁹ <https://www.gov.pl/web/klimat/minister-kurtyka-polityka-energetyczna-polski-do-2040-r-udziela-odpowiedzi-na-najwazniejsze-wyzwania-stojace-przed-polska-energetyka-w-najblizszych-dziesiecioleciach>

Projekt programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030 (PPNW) ←

Założenia programu przygotowanego przez Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej zostały przyjęte Uchwałą Rady Ministrów we wrześniu 2019 r. Harmonogram prac zakłada opracowanie ostatecznej wersji PPNW w I kwartale 2021 r.

Program przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW) będzie pierwszym dokumentem o charakterze strategicznym, kompleksowo omawiającym możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej. Obecnie całkowita ilość zmagazynowanej wody w istniejących zbiornikach retencyjnych w Polsce wynosi ok. 4 mld m³, co stanowi tylko nieco

ponad 6,5% objętości średniorocznego odpływu rzecznoego. W obiektach zaliczanych do małej retencji wodnej gromadzone jest ok. 826 mln m³. Warunki fizyczne i geograficzne Polski stwarzają natomiast możliwości retencjonowania 15% średniego rocznego odpływu. Wykaz inwestycji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, realizowanych lub planowanych do realizacji, służących poprawie retencji wód, zawiera zestawienie 94 najpilniejszych inwestycji, możliwych do realizacji w najbliższych latach. Łączny koszt wymienionych działań to około 10 mld zł.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów wrażliwych na zmianę klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030 (SPA) ←

Opracowanie Ministerstwa Środowiska już w 2013 r. było podstawą do tworzenia *Planów Adaptacji do zmian klimatu*. Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. *Plany Adaptacji* zostały przygotowane przez 44 największe miasta Polski we współpracy z Instytutem Ochrony Środowiska w ramach projektu KLIMADA.

Według SPA zarejestrowane straty przypisywane zmianom klimatu, powstałe w latach 2001-2010, wynosiły ok. 54 mld zł. W *Planie* oszacowano prawdopodobne konsekwencje niepodejmowania działań adaptacyjnych – na poziomie około 86 mld zł do roku 2020, oraz dodatkowo 119 mld zł w latach 2021-2030. Koszty działań adaptacyjnych oszacowane w miejskich *Planach Adaptacji do zmian klimatu* (oszacowane łącznie dla różnych branż: transport, budownictwo, tereny zieleni, edukacja, niebiesko-zielona infrastruktura) przekraczają 34 mld zł.

Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym

Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia – *Mapy drogowej transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym* – 10 września 2019 r. Opracowanie dokumentu było obowiązkiem wynikającym z prac UE w tym obszarze, zapoczątkowanych komunikatem Komisji Europejskiej *Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym* z końca 2015 r.

Pojęcie gospodarki o obiegu zamkniętym pojawiło się w życiu gospodarczym relatywnie niedawno, a zrodziło z potrzeby szukania rozwiązań, które pozwolą utrzymać dużą

dynamikę rozwoju, bez nadmiernej eksploatacji zasobów naturalnych. *Mapa drogowa GOZ* ma w szczególności służyć identyfikacji działań na rzecz maksymalizacji wartości dodanej surowców/zasobów, materiałów i produktów oraz ograniczenia powstawania odpadów, przy jednoczesnym zachowaniu warunku wydajności procesów produkcji i konsumpcji. Zagadnienia GOZ dotyczą bardzo wielu gałęzi działalności. W *Mapie Drogowej* wskazano działania do realizacji w podziale na obszary: produkcji przemysłowej, konsumpcji, biogospodarki oraz nowych modeli biznesowych.

Instrumenty

wsparcia

inwestycji proekologicznych
w Polsce

Strategiczne dokumenty unijne i krajowe, wskazujące konieczne kierunki rozwoju w obszarze ochrony środowiska, stanowią podstawę definiowania systemów i mechanizmów wspierających rozwój inwestycji proekologicznych.

Wśród systemów wspierających rozwój energetyki odnawialnej i poprawę efektywności energetycznej, warto wymienić przede wszystkim te zdefiniowane w ustawach:

→ **Ustawa o odnawialnych źródłach energii**

→ **Ustawa o efektywności energetycznej**

→ **Ustawa o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji**

→ **Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów**

Ustawa o odnawialnych źródłach energii wprowadziła trzy mechanizmy wspierania rozwoju OZE:

System aukcyjny dla przedsiębiorców realizujących inwestycje w różnych technologiach, głównie farmy wiatrowe, biogazownie i instalacje fotowoltaiczne. Aukcje prowadzone są w podziale na tzw. koszyki w zależności od technologii i mocy instalacji. Wygrana w aukcji gwarantuje zwycięzcy stałe przychody na okres 15 lat.

System stałych taryf (FiT³⁰) i kontraktów różnicowych (FiP³¹) przewidziany został dla technologii wodnych i biogazowych o mocy do 500 kW (FiT) lub do 1 MW (FiP). System zapewnia wytwórcy stałą cenę sprzedaży energii elektrycznej przez okres 15 lat (indeksowaną poziomem inflacji), bez konieczności udziału w aukcjach.

System tzw. opustów, przewidziany dla mikroinstalacji OZE o mocy do 50 kW, dla prosumentów. System umożliwia wprowadzanie do sieci elektroenergetycznej energii wyprodukowanej w instalacji fotowoltaicznej w okresach, gdy instalacja wytwarza więcej

energii niż na bieżąco zużywamy. Prosument może w ramach rozliczenia z firmą energetyczną odebrać energię (0,8 kWh³² za każdą kWh wprowadzoną do sieci) wtedy, gdy instalacja nie pracuje, np. w nocy i w okresie zimowym.

W 2019 r. weszła oczekiwana przez rynek nowelizacja *Ustawy*, która poszerzyła definicję prosumenta o małych i średnich przedsiębiorców. MŚP mogą teraz realizować mikroinstalacje OZE na potrzeby własne i korzystać z systemu opustów, podobnie jak osoby indywidualne. Nowelizacja umożliwiła także przeprowadzenie kolejnych aukcji OZE w listopadzie i grudniu 2019 r., co m.in. zapewni realizację około 2,2 GW nowych mocy farm wiatrowych i około 0,9 GW farm fotowoltaicznych.

Według Raportu Instytutu Energetyki Odnawialnej³³, w Polsce w 2019 r. przybyło około 0,9 GW nowych mocy fotowoltaicznych, **co uplasowało nasz kraj w pierwszej piątce w Unii Europejskiej pod względem przyrostu nowych mocy**. W 2019 r. więcej fotowoltaiki zainstalowano tylko w Hiszpanii (5,2 GW), Niemczech (3,9 GW), Holandii (2,2 GW) oraz we Francji (ponad 1 GW).

30 ang. Feed in Tariff – system taryf gwarantowanych

31 ang. Feed in Premium- system dopłat do ceny rynkowej

32 Współczynnik 0,8 dotyczy instalacji o mocy do 10 kW, dla instalacji o mocy większej stosuje się przelicznik 0,7

33 Rynek fotowoltaiki w Polsce. 2020, EC BREC Instytut Energetyki Odnawialnej Sp. z o.o., Edycja VIII Czerwiec 2020

Ustawa o efektywności energetycznej wprowadziła już w 2013 r. mechanizm tzw. białych certyfikatów dla każdego uprawnionego podmiotu, który spełni określone wymagania tj. przeprowadzi inwestycję zgodnie z audytem efektywności energetycznej i przedstawi niezbędne dokumenty do URE. Korzyść w postaci praw majątkowych wynikających ze świadectw efektywności energetycznej („białych certyfikatów”), które mogą być przedmiotem obrotu na Towarowej Giełdzie Energii, jest dodatkowym elementem zachęty do inwestowania w rozwiązania podnoszące efektywność energetyczną.

W sierpniu 2020 r. do konsultacji publicznych przedstawiono projekt nowelizacji *Ustawy o efektywności energetycznej*³⁴. W projekcie zaproponowano m.in.: wprowadzenie programów i instrumentów finansowych dotyczących przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej u odbiorcy końcowego, objęcie systemem świadectw efektywności energetycznej przedsiębiorstw wykonujących działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji i sprzedaży paliw ciekłych, a także doprecyzowanie dotyczące wpływu umowy o poprawę efektywności energetycznej (umowy EPC) na poziom długu publicznego. Proponowane rozwiązania tworzą podstawy prawne dla nowych rozwiązań przewidzianych w dyrektywie 2018/2002/UE³⁵, zmierzając jednocześnie do osiągnięcia krajowego celu oszczędności energii finalnej na koniec 2030 r.

Ustawa o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji weszła w życie w styczniu 2019 r. Wprowadziła system wsparcia zastępując wcześniejszy mechanizm w postaci świadectw pochodzenia z kogeneracji. Warunkiem uczestnictwa w systemie jest wprowadzanie do sieci ciepłowniczej co najmniej 70% ciepła użytkowego wytworzonego w wysokosprawnej kogeneracji. Jako wsparcie dla nowych lub znacznie zmodernizowanych czy modernizowanych instalacji wprowadzono mechanizmy zbliżone do tych, które znane są z Ustawy o odnawialnych źródłach energii: aukcyjny system wsparcia lub system wsparcia w postaci premii gwarantowanej.

W wyniku rozstrzygnięcia pierwszej aukcji, która została przeprowadzona w grudniu 2019 r., premią kogeneracyjną objęto ponad 3,6 TWh energii elektrycznej, a wartość premii przyznanej wytwórcom wyniosła ok. 308 mln zł. Wsparcie uzyskały nowe jednostki kogeneracji o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej prawie 32 MW. W wyniku rozstrzygnięcia pierwszej w 2020 r. aukcji, premią kogeneracyjną objęto blisko 1 TWh energii elektrycznej, a wartość premii wyniosła ok. 39 mln zł. Wsparcie uzyskała nowa jednostka kogeneracji o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej ponad 8 MW. Prezes URE planuje przeprowadzenie kolejnej aukcji na premię kogeneracyjną pod koniec bieżącego roku³⁶.

34 <https://legislacja.gov.pl/projekt/12337302/katalog/12710900#12710900>

35 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2002/UE z dnia 11 grudnia 2018 r., zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 210)

36 <https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/URE-wyniki-aukcja-premia-kogeneracyjna-8825.html>

Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów zachęca inwestorów do podejmowania kompleksowej termomodernizacji obiektów mieszkalnych. Ustawa funkcjonuje od 2008 r., stworzyła mechanizm tzw. premii termomodernizacyjnej lub remontowej, w wysokości do 16% kosztów przedsięwzięcia, wypłacanej w formie umorzenia części kredytu. Aby skorzystać z premii termomodernizacyjnej, należy wykonać termomodernizację lub remont zgodnie z warunkami wykonanego w pierwszej kolejności audytu energetycznego lub remontowego. Nowelizacja Ustawy podpisana przez Prezydenta w marcu br. zachęca do instalacji odnawialnych źródeł energii w ramach prac termomodernizacyjnych. Wówczas premia termomodernizacyjna wzrasta do 21% kosztu. W nowelizacji wprowadzono także wsparcie dla dociepleń w budynkach z tzw. wielkiej płyty. Zwiększono również wsparcie dla samorządów. Przedsięwzięcia remontowe realizowane przez samorządy lub spółki należące w 100% do samorządu gminnego, mogą liczyć na premię w wysokości nawet 50% kosztów przedsięwzięcia remontowego, a w przypadku budynku wpisanego do rejestru zabytków – 60%.

17 września 2020 r. Sejm uchwalił kolejną nowelizację ustawy – zakłada ona udoskonalenie funkcjonującego od lutego 2019 r. pilotażowego programu *Stop Smog*, utworzenie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków oraz usprawnienie programu priorytetowego *Czyste Powietrze*. Powstanie Fundusz Ekologiczny Poręczeń i Gwarancji. Będą z niego udzielane gwarancje lub poręczenia spłaty kredytów i pożyczek udzielonych na projekty ekologiczne np. termomodernizację i wymianę źródeł ciepła w domach jednorodzinnych. Fundusz ma działać przy BGK i będzie zasilany środkami przez NFOŚiGW.

Plan Zielonych Inwestycji

Oprócz mechanizmów pomocowych zdefiniowanych w wyżej wymienionych ustawach, wsparcie dla bardzo szerokiego zakresu inwestycji można znaleźć także w programach stworzonych przez instytucje powołane do wspierania działalności proekologicznej, wśród których wiodącą rolę pełni NFOŚiGW.

Fundusz co roku aktualizuje kierunki i zasady wsparcia, wpisując się w ramy *Polityki Ekologicznej Państwa*. Dostosowuje szczegółowe rozwiązania do możliwości finansowych oraz potrzeb inwestorów. Programy NFOŚiGW obejmują krajowe środki na ochronę środowiska będące w dyspozycji Funduszu lub środki zagraniczne, których jest operatorem, pochodzące z funduszy Unii Europejskiej lub z funduszy norweskich (Mechanizm EOG i Mechanizm Norweski).

W 2020 r. wszystkie programy NFOŚiGW utworzyły pakiet, ogłoszony przez Ministra Klimatu – **Plan Zielonych Inwestycji**³⁷, zgodnie z którym do dyspozycji inwestorów postawiono 7,8 mld zł. Programy skierowane są do przedsiębiorców, samorządów i osób fizycznych i ułożone zostały w pięciu blokach tematycznych:

- **Czyste Ciepło (4,09 mld zł)**
- **Wspólna Energia (2,27 mld zł)**
- **Woda dla Polski (0,30 mld zł)**
- **Eko-transport (0,90 mld zł)**
- **Innowacyjna Energetyka (0,17 mld zł)**

Szacuje się, że dzięki zaoferowanemu wsparciu powstaną inwestycje proekologiczne o wartości ponad 22 mld zł.

Potrzeby

i postawy proekologiczne
przedsiębiorców

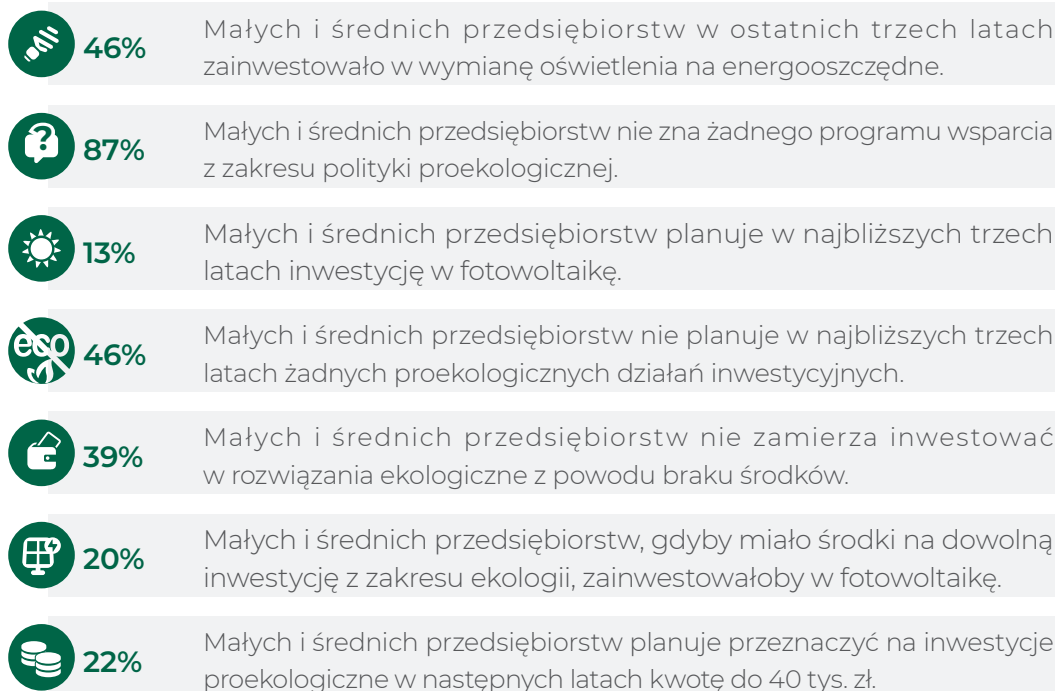
W 2019 r. Bank Ochrony Środowiska we współpracy z Instytutem Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS przygotował raport **Ekologia w biznesie, czyli działania i plany przedsiębiorstw w zakresie ochrony środowiska**³⁸. Przeprowadzone badanie małych i średnich przedsiębiorstw pozwoliło dowiedzieć się, jak w tej grupie podmiotów postrzegane są kwestie ochrony środowiska oraz jakie działania proekologiczne zarządzający tego typu firmami planują podjąć w najbliższym czasie.

Wyniki badania pokazały, że przedsiębiorcy doceniają rolę rozwiązań proekologicznych. Aż 70% z badanych w ostatnich trzech latach zainwestowało w tego typu rozwiązania. Wśród najpopularniejszych inwestycji znalazły się te, które przekładają się na spadek zużycia energii: wymiana oświetlenia na energooszczędne (46%) oraz termomodernizacja budynku (22%). Badania prowadzone dla potrzeb Raportu wykazały jednocześnie niską znajomość dostępnych programów wsparcia i możliwości pozyskania środków na realizację przedsięwzięć

proekologicznych w sektorze MSP. Aż 87% ankietowanych przedsiębiorców wskazało, że nie zna żadnego programu wsparcia z zakresu polityki proekologicznej. Optymistyczne jest to, że 13% firm zamierza w perspektywie kolejnych lat zainwestować w fotowoltaikę, a 7% w termomodernizację.

Przytoczone dane motywują przedstawicieli instytucji w systemie finansowania ochrony środowiska do współpracy na rzecz intensyfikacji działań edukacyjno-informacyjnych o dostępnych rozwiązaniach finansowania ekologii. Wychodząc naprzeciw potrzebom propagowania dostępnych form wsparcia inwestycji proekologicznych, eksperci z Banku Ochrony Środowiska systematycznie informują o sposobach i możliwościach inwestowania w ekologię – m.in. poprzez udział w wydarzeniach branżowych, debatach i konsultacjach.

Poniżej prezentujemy kilka liczb obrazujących przeprowadzone badania.

Oferta

produktów

proekologicznych

BOŚ

Nasze starania o jakość środowiska naturalnego w Polsce mają silny fundament w blisko trzydziestoletniej historii banku. Wspieranie systemu finansowania inwestycji ekologicznych w Polsce to najważniejsze zadanie, jakie realizuje BOŚ od początku swojego istnienia. Ze szczególnym zaangażowaniem podchodzimy do konstruowania produktów dedykowanych finansowaniu szeroko rozumianych inwestycji ekologicznych.

Współpraca w krajowym systemie finansowania ochrony środowiska

Bank Ochrony Środowiska ściśle współpracuje z najważniejszymi instytucjami tworzącymi krajowy system finansowania ochrony środowiska: Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wspierając realizację ekologicznych inwestycji w priorytetowych obszarach polityki ekologicznej kraju.

Nasza oferta jest uzupełnieniem programów priorytetowych NFOŚiGW. Poszerza dostępność i możliwości finansowania inwestycji ekologicznych, co pozwala w jeszcze w większym stopniu realizować wyzwania ekologiczne takie jak między innymi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z domów jednorodzinnych czy zwiększanie poziomu retencji wód.

Przejrzysta Pożyczka

Jesteśmy partnerem rządowego programu *Czyste powietrze*. Dla Beneficjentów programu przygotowaliśmy promocję w ramach *Przejrzystej pożyczki*, która jest uzupełnieniem środków finansowych koniecznych do przeprowadzenia działań termomodernizacyjnych domu. Jej wyróżnikiem jest atrakcyjne oprocentowanie oraz prowizja przygotowawcza. Środki pozyskane z pożyczki mogą zostać wykorzystane na wymianę starych, szkodliwych dla środowiska kotłów

grzewczych na nowe źródła ciepła, zakup i montaż wewnętrznych instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, budowę węzłów cieplnych oraz podłączenie do sieci ciepłowniczych i gazowych czy zakup i montaż instalacji odzysku ciepła. Do kosztorysu można zaliczyć także instalacje odnawialnych źródeł energii – modułów fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych, pomp ciepła oraz dodatkowe konieczne prace remontowe.

Eko kredyt na fotowoltaikę

Zaangażowanie w rozwój ruchu prosumenckiego w Polsce jest od lat jednym z najważniejszych działań Banku, czego odzwierciedleniem jest wdrożenie od 2015 r. we współpracy z NFOŚiGW dwóch edycji programu priorytetowego *Prosument*. W ostatnim roku zaangażowaliśmy się we wspieranie programu

Mój prąd, który służy rozwojowi mikroinstalacji fotowoltaicznych w budynkach jednorodzinnych. Bank oferuje finansowanie pomostowe i uzupełniające dla beneficjentów programu, którzy oczekują na dotację.

Kredyty we współpracy z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Dzięki wieloletniej współpracy BOŚ z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska, nasi klienci z niektórych regionów Polski mogą skorzystać z preferencyjnej oferty finansowania przedsięwzięć proekologicznych.

W lutym 2020 r. Bank podpisał nową umowę o współpracy z WFOŚiGW w Gdańsku. W ramach wspólnej oferty, klienci realizujący przedsięwzięcia prośrodowiskowe na terenie województwa pomorskiego, mogą skorzystać z kredytów z dopłatami funduszu do oprocentowania.

Dofinansowaniem objęte są przedsięwzięcia wpisujące się w jeden z trzech priorytetów:

- 1) adaptacja do zmian klimatu, ochrona wód i gospodarka wodna,
- 2) ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem
- 3) gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Oferta z komponentem *Climate Action*

Współpracujemy także z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), który zapewnia środki finansowe na projekty przyczyniające się do osiągnięcia celów proekologicznych w krajach UE i nie tylko. W ostatnich latach wielu klientów

skorzystało w naszym Banku z linii kredytowej EBI z komponentem *Climate Action*, realizując inwestycje przyczyniające się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.

Kredyt EKOoszczędny z gwarancją Biznesmax

Na szczególną uwagę zasługuje Kredyt EKOoszczędny, uzupełniony w 2019 r. dzięki współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego o gwarancję Biznesmax. Jest to rozwiązanie dla każdego przedsiębiorcy, który chce zrealizować projekt proekologiczny, wspierając się ofertą kredytową, a jednocześnie brakuje mu akceptowalnego przez bank zabezpieczenia. Klienci BOŚ mogą uzyskać

finansowanie wraz z bezkosztową gwarancją na realizację szerokiego spektrum przedsięwzięć – m.in. z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego, elektromobilności, odnawialnych źródeł energii, magazynowania energii, termomodernizacji oraz kogeneracji. Raty kredytu mogą być spłacane z oszczędności osiągniętych w wyniku realizacji przedsięwzięcia.

Tarcza antykryzysowa

W pierwszej połowie 2020 r. zaangażowaliśmy się w pomoc naszym klientom w zminimalizowaniu zagrożeń związanych z pandemią COVID-19 i w działania rządowego programu *Tarczy Antykryzysowej*. Wdrożyliśmy szereg udogodnień dla kredytobiorców, wprowadzając m.in. możliwość zawieszenia spłat rat kapitału kredytów. Przedsiębiorcy za

pośrednictwem Banku mogli składać wnioski o subwencję w ramach programu pomocowego Polskiego Funduszu Rozwoju. BOŚ, jako jeden z pierwszych banków na rynku, w pełni wdrożył także do swojej oferty nowe warunki gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego istotnie ułatwiające przedsiębiorstwom zaciąganie kredytów i zabezpieczanie ich spłaty.

Karty z wizerunkami zwierząt chronionych

Od 15 lipca 2020 r. nasi klienci mogą zostać posiadaczami karty płatniczej z wizerunkiem jednego z wybranych zwierząt chronionych kojarzonych z naszą polską przyrodą. Do wyboru są karty przygotowane w technikach grafiki, komiksu i fotografii z wizerunkami: dudka,

foki szarytki morskiej, kozicy tatrzańskiej, niedźwiedzia brunatnego, rysia, sowy uszatki zwyczajnej, świstaka, wilka i żubra.

Za ich pośrednictwem przypominamy, że przetrwanie wielu gatunków leży w naszych rękach.

Partnerstwa

na rzecz

działań proekologicznych

Pełna i odpowiedzialna realizacja zasady poszanowania środowiska naturalnego wymaga współdziałania różnych organizacji. Dlatego BOŚ Bank podejmuje współpracę z partnerami z obszaru biznesu i nie tylko, zmieniając nasze otoczenie i promując dobre praktyki na rzecz ochrony środowiska.

Kluczowe nowe partnerstwa nawiązane w latach 2019-2020:

PGNiG Obrót Detaliczny – Od początku lipca 2019 r. klienci PGNiG Obrót Detaliczny mogą skorzystać z pożyczki **Pełnym oddechem**, na cele ekologiczne w szczególności związane z poprawą jakości powietrza atmosferycznego. Pożyczka **Pełnym Oddechem** dedykowana jest klientom PGNiG Obrót Detaliczny, którzy w trosce o jakość powietrza poszukują najlepszych opcji finansowania, np. wymiany systemów ogrzewania lub projektów termomodernizacyjnych. Podstawą ubiegania się o preferencyjną pożyczkę jest ostatnia faktura od PGNiG, a przyszli Klienci muszą złożyć w BOK lub mPOK PGNiG deklarację przystąpienia do programu *Pełnym Oddechem*, by uzyskać voucher uprawniający do skorzystania z finansowania bankowego na specjalnych warunkach.

Climate Leadership – w styczniu 2020 r. przystąpiliśmy do programu *Climate Leadership*, którego celem jest budowanie społeczności liderów realnej zmiany w biznesie na rzecz neutralności klimatycznej i zrównoważonego rozwoju. Uczestnicy programu wdrażają zmiany w swojej ofercie rynkowej i tym samym motywują firmy do wdrażania pozytywnych zmian będących odpowiedzią na kryzys klimatyczny i związane z nim zagrożenia. Program realizuje ideę Partnerstwa na rzecz implementacji środowiskowych Celów Zrównoważonego Rozwoju *Razem dla Środowiska*, powołanego przez Centrum UNEP/GRID-Warszawa. Partnerstwo łączy biznes, administrację publiczną, organizacje społeczne i środowiska naukowe. Jego misją jest budowanie współpracy międzysektorowej i inicjowanie konkretnych przedsięwzięć realizujących w praktyce Cele Zrównoważonego Rozwoju. W ramach programu, BOŚ wprowadził na rynek dedykowaną ofertę **Nasza woda**, wspie-

rającą realizację inwestycji służących przeciwdziałaniu suszy i niwelowaniu jej negatywnych skutków. Zakres oferty został opracowany we współpracy z ekspertami programu *Climate Leadership*.

Bank Ochrony Środowiska był Partnerem **Gdynia E(x)plory Week**, w którym co roku w warsztatach, wykładach i pokazach naukowych uczestniczy ponad 3000 osób. Tradycyjnie, podczas tego wydarzenia odbywa się finał Konkursu Naukowego E(x)plory, organizowanego przez Fundację Zaawansowanych Technologii. W 2019 r. w krajowym finale Konkursu Naukowego E(x)plory wzięło udział 56 młodych ludzi w wieku 13-20 lat. Stworzone przez nich 33 projekty zostały wyłonione spośród 177 podczas eliminacji w 5 miastach Polski. BOŚ, jako partner konkursu wyróżnił zespół z Torunia za projekt: „Budowa urządzenia umożliwiającego oczyszczanie wody z leków, z naciskiem na niesteroidowe leki przeciwbólowe na przykładzie ibuprofenu oraz zbadanie wpływu jego poszczególnych stężeń na organizmy żywe”. Zdaniem ekologów banku, realizacja tego projektu może istotnie przyczynić się do ochrony naszego środowiska i zdrowia.

Bank Ochrony Środowiska jest partnerem wystawy *Przeciek* przygotowanej przez kolektyw *Mamy Projekt* we współpracy z wrocławskim MPWiK oraz Hydropolis. Interaktywna ekspozycja pokazuje, jaki wpływ na kształt świata mają pojedyncze działania każdego z nas. Dostępna od 6 czerwca do końca października 2020 r. we wrocławskim Centrum wiedzy o wodzie – Hydropolis.

Kredyty proekologiczne

i uzyskane

efekty ekologiczne

Konsekwentnie **realizujemy misję polskiego EKO Banku dla ludzi, biznesu i środowiska.**

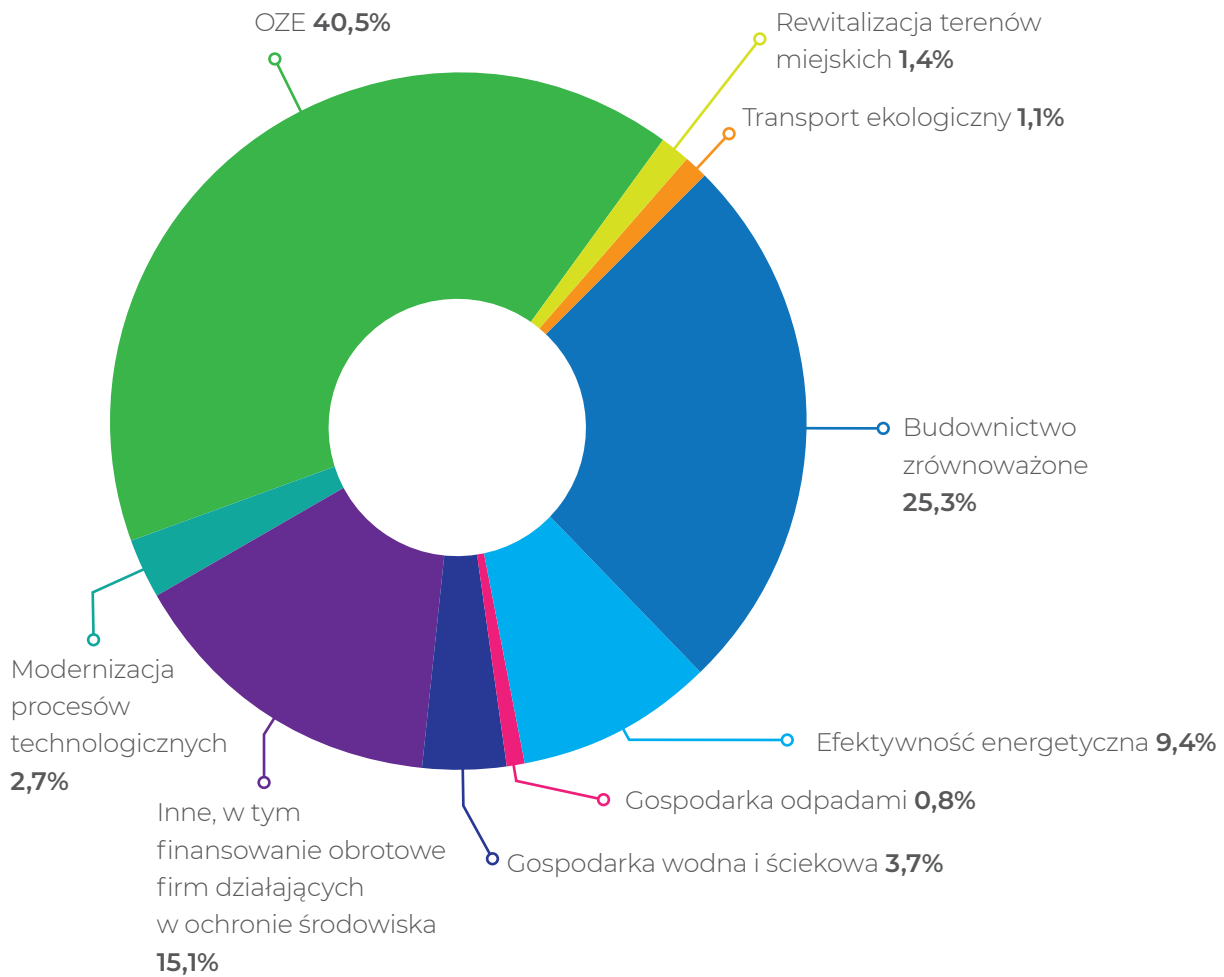
Kredyty i pożyczki przeznaczane na działalność ekologiczną stanowią ponad 1/3 portfela kredytowego Banku. Finansowanie przedsięwzięć proekologicznych w BOŚ obejmuje wszystkie dziedziny ochrony środowiska i wspiera realizację celów krajowych w zakresie m.in. rozwoju odnawialnych źródeł energii, podnoszenia efektywności energetycznej w przemyśle, gospodarki obiegu zamkniętego, termomodernizacji i poprawy jakości powietrza. Skuteczna realizacja Strategii Rozwoju Banku znajduje odbicie w wynikach finansowych.

W 2019 r. Bank udzielił niemal 3,5 tys. kredytów proekologicznych w łącznej kwocie **1,91 mld zł**, **co stanowiło wzrost o 121,3%** w stosunku do 2018 r. Kredyty udzielone były głównie na finansowanie projektów z dziedziny ochrony atmosfery, w tym budownictwo zrównoważone, efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii.

Saldo kredytów proekologicznych na koniec roku wynosiło **4,45 mld zł** i było wyższe o 32,2 mln zł w stosunku do stanu z 31 grudnia 2018 r. Wzrost salda transakcji proekologicznych został uzyskany dzięki dużemu zaangażowaniu w finansowanie projektów w obszarze budownictwa zrównoważonego, tj. spełniającego podwyższone standardy efektywności energetycznej. Jednak to inwestycje z zakresu OZE mają największy udział w portfelu proekologicznym.

**Struktura salda kredytów proekologicznych w podziale na rodzaje inwestycji.
Stan na 31.12.2019 r.**

W 2019 r. zakończono realizację 811 inwestycji proekologicznych finansowanych przez BOŚ, o łącznej wartości kosztorysowej 651,3 mln zł. 77% zrealizowanych projektów proekologicznych stanowiły inwestycje z zakresu ochrony atmosfery.

Zadania finansowane przez Bank w ramach kredytów proekologicznych przyczyniają się do osiągnięcia pozytywnych efektów ekologicznych w różnych dziedzinach ochrony środowiska.

Poniżej przedstawiamy wybrane efekty ekologiczne uzyskane w wyniku zakończenia inwestycji w 2019 r.:

redukcja emisji pyłów,	58,04 ton/rok
w tym uniknięta emisja z tytułu instalacji OZE	43,61 ton/rok
redukcja emisji dwutlenku siarki,	100,90 ton/rok
w tym uniknięta emisja z tytułu instalacji OZE	91,08 ton/rok
redukcja emisji tlenków azotu,	70,91 ton/rok
w tym uniknięta emisja z tytułu instalacji OZE	65,10 ton/rok
redukcja emisji dwutlenku węgla,	74 795,52 ton/rok
w tym uniknięta emisja z tytułu instalacji OZE	70 309,01 ton/rok
produkcja energii w OZE	63 186,80 MWh/rok
zmniejszenie zużycia i strat ciepła	290 607,09 GJ/rok
przepustowość oczyszczalni ścieków	13,75 m³/d
ilość unieszkodliwionych odpadów lub odzyskanych surowców wtórnych	86 032,45 ton/rok

Największe rezultaty dla ochrony środowiska osiągnięto w obszarze budownictwa zrównoważonego. Przykładem jest finansowanie projektu zespołu obiektów rekreacyjnych, gdzie zastosowana technologia pozwoliła na uzyskanie oszczędności energii w stosunku do tradycyjnych rozwiązań o ok. 30%. Efekt osiągnięto dzięki realizacji budynku w technologii budownictwa pasywnego, czyli takiego, dla którego zapotrzebowanie na energię wynosi mniej niż 15 kWh/m²/rok, ponadto zastosowano pompy ciepła i centrale wentylacyjne z odzyskiem ciepła, a energia cieplna i elektryczna na potrzeby obiektu produkowana jest w układzie kogeneracyjnym.

Efekty ekologiczne pokazuje także **licznik efektów ekologicznych**, udostępniony na nowej, funkcjonalnej i technologicznie zaawansowanej stronie internetowej Banku. Nasi klienci mogą na bieżąco obserwować skalę wpływu środowiskowego projektów ekologicznych realizowanych przy współfinansowaniu BOŚ w ostatnich latach.

Inwestycje

klientów BOŚ

– studia przypadków

Nasz wkład w rozwój przedsięwzięć proekologicznych nie byłby możliwy bez działań podejmowanych przez klientów Banku. W każdym Raporcie Ekologicznym BOŚ przedstawiamy kilku z nich, pokazując jak wiele jest sposobów na łączenie troski o środowisko z rozwojem działalności biznesowej.

Ciepło z OZE

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Geotermia Podhalańska S.A.

Historia wykorzystania energii geotermalnej w Polsce rozpoczęła się na przełomie lat 80-tych i 90-tych XX wieku, kiedy to IGSMiE³⁹ Polskiej Akademii Nauk uruchomił Doświadczalny Zakład Geotermalny Bańska Niżna – Biały Dunajec. W grudniu 1993 r. z inicjatywy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej powstała spółka Geotermia Podhalańska S.A. W 1994 r. uruchomiono pilotażową fazę projektu pod nazwą *Zaopatrzenie w ciepło wsi Bańska Niżna* jako pierwszą działającą instalację geotermalną w Polsce.

Na przestrzeni lat działalność Spółki stale się rozwijała. Obecnie **Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Geotermia Podhalańska S.A. wykorzystuje energię zawartą w wodach geotermalnych do celów centralnego ogrzewania, dostaw ciepłej wody użytkowej oraz klimatyzacji.** Spółka dostarcza również wodę termalną do obiektów turystyki i rekreacji oraz balneologii.

Z czystej energii geotermalnej dostarczanej przez PEC Geotermia Podhalańska korzysta około 1690 obiektów, z tego 58% to domy jednorodzinne. **Roczna sprzedaż ciepła sięga 478,5 tys. GJ.** Dzięki temu, że jest to czysta energia i powstaje bez zużycia węgla, ogranicza się emisję dwutlenku węgla o około 46 tys. ton rocznie.

Spółka od samego początku była klientem Banku Ochrony Środowiska i pozostaje nim do dzisiaj. Połączyły nas wspólne działania i troska o środowisko. Każdy z naszych podmiotów wspiera rozwój energetyki odnawialnej. Chcemy, aby powietrze, którym oddychamy było czyste, a mieszkańcy pięknego Podhala i turyści cieszyli się widokami Tatr, nie zasłoniętymi chmurą szkodliwego smogu.

OZE farmy fotowoltaiczne ↩

Solviol 1 Sp. z o.o.

Bank Ochrony Środowiska, jako jedna z pierwszych instytucji finansowych w Polsce, zaangażowała się w finansowanie projektów OZE. Działający od 2016 r. system wsparcia aukcyjnego dla inwestycji OZE, wpłynął znacząco na zwiększenie zainteresowania inwestorów realizacją nowych instalacji fotowoltaicznych.

Wysokość proponowanych przez Ministerstwo Klimatu cen referencyjnych na przestrzeni ostatnich lat dla projektów OZE, nadal gwarantuje satysfakcjonujący zwrot z inwestycji, wpływa to tym samym na ciągłe zainteresowanie banków i inwestorów realizacją takich projektów.

Jednym z projektów finansowanych przez BOŚ Bank była budowa 9 farm fotowoltaicznych realizowanych przez spółkę Solviol 1 Sp z o.o. Wspomniana budowa została zrealizowana przy wykorzystaniu środków pochodzących z kredytu BOŚ. Z uwagi na proekologiczny charakter inwestycji, kredyt udzielony został z linii Europejskiego Banku Inwestycyjnego, a dokładniej z komponentu *Climate Change Action*.

Właścicielem Spółki Solviol 1 Sp z o.o. jest Warszawskie Przedsiębiorstwo Mostowe Mosty Sp. z o.o. Spółka Komandytowa. Spółka w wyniku prowadzonej wieloletniej działalności, zdobyła doświadczenie w realizacji kompleksowych inwestycji związanych z projektowaniem i budową farm fotowoltaicznych oraz wiatrowych.

Dziewięć wybudowanych farm o mocy do 1 MW umożliwi wprowadzenie do sieci elektroenergetycznej zielonej energii w ilości w ponad 8,5 tys. MWh/rok, co przekłada się na redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza odpowiednio dla każdego ze wskaźników:

- dwutlenku węgla CO₂: **6870,01 ton/rok**,
- dwutlenku siarki SO₂: **6,11 ton/rok**,
- tlenków azotu NOx: **5,66 ton/rok**,
- pyłu: **0,32 ton/rok**.

OZE biogazownia rolnicza

WIND GRUPA ADJ Sp. z o.o

WIND GRUPA ADJ Sp. z o.o. zrealizowała w 2020 r. w woj. zachodniopomorskim inwestycję o mocy 999 kW polegającą na budowie biogazowni rolniczej, działającej w wysokosprawnej kogeneracji, zwiększając tym samym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w Polsce.

Proces produkcyjny w zrealizowanej biogazowni polega na przetwarzaniu surowców pochodzenia rolniczego w procesie mokrej fermentacji metanowej na biogaz, który służy do produkcji energii elektrycznej i ciepła w jednostce kogeneracji. Technologia zakłada przetwarzanie substratów pochodzenia rolniczego takich jak kiszonka z kukurydzy, kiszonka traw, pulpa ziemniaczana i gnojowica w różnych proporcjach. W wyniku realizacji inwestycji, Spółka w znacznej mierze przyczynia się do ochrony powietrza. Efektem inwestycji jest uniknięcie emisji zanieczyszczeń do atmosfery z konwencjonalnych źródeł energii w ilości:

- dwutlenek węgla CO₂: **6232,50 ton/rok**,
- tlenek węgla CO: **2,077 ton/rok**,
- dwutlenek siarki SO₂: **6,346 ton/rok**,
- tlenki azotu NOx: **7,80 ton/rok**,
- pył: **0,404 ton/rok**.

Zrealizowana inwestycja wpisuje się w istotną strategię pozyskiwania energii metodami przyjaznymi środowisku naturalnemu – poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Omówione przedsięwzięcie zostało w 34,5% sfinansowane z kredytu inwestycyjnego udzielonego przez Bank Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Inwestycja uzyskała dofinansowanie w formie dotacji w wysokości około 55% w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 Oś Priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna, Działanie 2.10 Zwiększenie wykorzystania źródeł odnawialnych*.

Inwestycja firmy WIND Grupa ADJ Sp. z o.o. łączy w sobie aspekt dbałości o środowisko naturalne ze szczególnym uwzględnieniem ochrony powietrza. Na uwagę zasługuje również postawa Inwestora ukierunkowana na kreowanie i realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska zgodnego z założeniami zrównoważonego rozwoju i *Europejskiego Zielonego Ładu*.

Dotychczasowa współpraca WIND Grupa ADJ Sp. z o.o. i Banku Ochrony Środowiska jest owocna i stanowi podstawę do jej kontynuowania w perspektywie czasu przy kolejnych projektach z zakresu ochrony środowiska.

Biogazownia jako element GOZ

AGEN Sp. z o.o.

AGEN Sp. z o.o. jest spółką powołaną w celu budowy i eksploatacji biogazowni rolniczej o mocy 999 kW, zlokalizowanej w gminie Rakoniewice w województwie wielkopolskim.

Wybudowana w 2020 r. biogazownia służy do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w skojarzeniu w wysokoprężnej kogeneracji, w procesie spalania biogazu powstającego w wyniku beztlenowej fermentacji biomasy.

Zrealizowana biogazownia wpisuje się w koncepcję gospodarki obiegu zamkniętego, dzięki ścisłej współpracy z gospodarstwem rolnym oraz zakładem produkcji drobiu. Biogazownia pozwoli na bezpieczną utylizację powstających w produkcji odpadów oraz zagospodarowanie ciepła z kogeneracji na fermie drobiu, a ponadto na pełne zagospodarowanie osadów pofermentacyjnych do nawożenia gruntów rolnych.

W ramach inwestycji wybudowano komory fermentacyjne, halę surowców, pompownię, budynek agregatu prądotwórczego kogeneracyjnego, budynek stacji transformatorowej. Projekt obejmował również zakup maszyn i urządzeń, w tym dozownika surowców stałych, systemu dozowania komponentów płynnych i urządzeń służących do wytwarzania i przekształcania energii chemicznej z biogazu w energię elektryczną i ciepłą, w tym agregat kogeneracyjny o mocy 999 kW, trafostację oraz wymiennik ciepła.

Energia elektryczna wytwarzana w agregacie kogeneracyjnym jest wyprowadzana do sieci elektroenergetycznej, natomiast energia ciepła jest przekazywana do sieci ciepłowniczej i częściowo wykorzystywana w sąsiadującej fermie indyków do ogrzewania pomieszczeń inwentarskich.

Głównymi substratami wykorzystywanymi do produkcji biogazu są: kiszonka z kukurydzy, obornik i gnojowica bydlęca oraz pomiot indycki. Nastawienie na przetworzenie odpadów pochodzenia zwierzęcego, stanowiących główny substrat, wymagało zastosowania technologii, opracowanej przez wyspecjalizowaną w tym zakresie firmę.

Energia elektryczna zostanie wprowadzona do sieci elektroenergetycznej, przy zagwarantowanej na okres 15 lat cenie, zgodnie z zapisami ustawy o odnawialnych źródłach energii, w tzw. systemie FIP (feed-in-premium).

Instalacja ma wytwarzać ekologiczną energię w ilości około 8 000 MWh/rok. Przyczyni się to do ograniczenia zapotrzebowania na energię z konwencjonalnych źródeł energii zasilanych paliwami kopalnymi, a tym samym doprowadzi do uniknięcia emisji do atmosfery zanieczyszczeń:

- dwutlenku węgla CO₂: **6 607 ton/rok**,
- tlenku węgla CO: **2,25 ton/rok**,
- dwutlenku siarki SO₂: **6,184 ton/rok**,
- tlenków azotu NOx: **6,29 ton/rok**,
- pyłu: **0,2 ton/rok**.

Przedsięwzięcie zostało sfinansowane z długoterminowego kredytu inwestycyjnego przez Bank Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Efektywność energetyczna

Grodzkowskie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A.

To firma o ponad stuletniej tradycji, której misją jest służyć społeczeństwu pomocą w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz wykorzystania gazów węglowodorowych jako źródła ekologicznej energii. Wysoka jakość jest wizytówką Grodzkowskich Zakładów Wyrobów Metalowych S.A. i ma dla Spółki priorytetowe znaczenie. Dlatego wszystkie oferowane przez GZWM S.A. produkty spełniają wymogi norm europejskich, co potwierdzają odpowiednie certyfikaty.

Przedsiębiorstwo w 2019 r. przeprowadziło projekty modernizacyjne polegające na:

 wymianie energooszczędnego oświetlenia na nowoczesne, energooszczędne oświetlenie LED,

 zmianie sposobu ogrzewania z ciężkiego dla środowiska ogrzewania węglowego, na ogrzewanie gazowe,

 a także zrealizowało prace termomodernizacyjne.

W wyniku wymiany oświetlenia Firma uzyskała oszczędności energii elektrycznej na poziomie 12,53 MWh/rok. Prace termomodernizacyjne polegające na dociepleniu ścian zewnętrznych pozwoliły uzyskać oszczędność energii cieplnej w wysokości 5400 kWh/rok. Natomiast przejście z ogrzewania węglowego na ekologiczne ogrzewanie gazowe pozwoliło na uniknięcie emisji do atmosfery w skali roku:

- dwutlenku węgla CO₂: **15,48 ton,**
- tlenku węgla CO: **79,38 ton,**
- dwutlenku siarki SO₂: **33,84 ton,**
- pyłu: **52,2 ton.**

Zrealizowane przez Firmę przedsięwzięcia w pozytywny sposób wpłynęły na efektywność energetyczną Przedsiębiorstwa i świadczą o wysokiej świadomości ekologicznej Inwestora, dbałości o środowisko naturalne. Optymalnie dobrane rozwiązania techniczne zapewniły zmniejszenie wykorzystania energii i doskonale wpisały się w zasady zrównoważonego rozwoju. Grodzkowskie Zakłady Wyrobów Metalowych S.A. z dużym zaangażowaniem dokonują licznych modernizacji w trosce o środowisko naturalne.

Omówione przedsięwzięcie zostało w 100% sfinansowane z kredytu EKOoszczędnego udzielonego przez Bank Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Inwestycja Spółki GZWM łączy w sobie aspekt poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstwa oraz odpowiedzialności ekologicznej Spółki. Osiągnięte w ten sposób efekty ekologiczne przyczyniają się do uzyskania wymiernych oszczędności, co znajduje także pozytywne przełożenie na wyniki finansowe Spółki, przy jednoczesnej ochronie środowiska.

Dotychczasowa współpraca i spójna misja Grodzkowskich Zakładów Wyrobów Metalowych S.A. i Banku Ochrony Środowiska stanowią dobrą zapowiedź współpracy przy kolejnych projektach z zakresu ochrony środowiska.

Innowacje technologiczne

Technologie Drogowe Sochacki

Przedsiębiorstwo TECHNOLOGIE DROGOWE SOCHACKI prowadzi usługi w zakresie budownictwa drogowego, a właściciel – Pan Rafał Sochacki posiada ponad dwunastoletnie praktyczne doświadczenie w tej branży. Przedsiębiorstwo prowadzi szereg prac badawczo-rozwojowych i ma doświadczenie we wdrażaniu opracowanych innowacji technologicznych i produktowych.

W roku 2019 przedsiębiorstwo TD Sochacki podjęło współpracę z BOŚ przy realizacji inwestycji pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii wykonania ekologicznej hydrofobowej mieszanki mineralno-cementowo-emulsyjnej do zastosowań w budownictwie drogowym*, na którą uzyskało dofinansowanie w postaci Premii Technologicznej. Głównym celem projektu było wdrożenie opracowanej i zgłoszonej do ochrony patentowej, innowacyjnej technologii wytwarzania mieszanki z zastosowaniem destruktu asfaltowego i środków ulepszających, które w istotny sposób wpływają na poprawę właściwości mieszanki, wydłużając żywotność nawierzchni drogowych.

Projekt przyczyni się do realizacji wytycznych UE w zakresie ochrony środowiska poprzez **optymalizację zużycia energii w wyniku wykorzystania w procesie produkcyjnym sprzętu o dużej sprawności**. Dodatkowo wykorzystanie odpadu w postaci destruktu

asfaltowego, pozyskanego bezpośrednio z remontowanych nawierzchni, przyczyni się do zmniejszenia zużycia kruszywa, a także redukcji emisji powstałej w wyniku spalania paliw niezbędnych do jego transportu na teren budowy. Ważne jest także, że powstające z wykorzystaniem wdrażanej technologii nawierzchnie drogowe charakteryzować się będą wyższą trwałością oraz dłuższą żywotnością, wydłużając tym samym cykl życia i okresy międzyremontowe.

Wdrożenie opisanych rozwiązań zmniejszy negatywne oddziaływanie na środowisko występujące w fazie realizacji robót drogowych poprzez:

→ zmniejszenie ilości zużywanych w procesie produkcji surowców cementu portlandzkiego o co najmniej 30 kg na każdą tonę mieszanki,

→ wykorzystanie odpadu – destruktu asfaltowego w ilości co najmniej 400 kg na każdą tonę mieszanki.

Przedsięwzięcie można uznać za inwestycję zrównoważoną – łączącą sukces ekonomiczny z ochroną środowiska.

Energooszczędne urządzenia dla budownictwa

Thessla Green Sp. z o.o.

Jest w pełni polską firmą, która od roku 2015 specjalizuje się w projektowaniu i produkcji energooszczędnych urządzeń centrali wentylacyjnych do budynków mieszkalnych. W ciągu 5 lat przedsiębiorstwo zdobyło 8% krajowego rynku. Misją firmy jest dostarczanie najwyższej jakości systemów wentylacyjnych z odzyskiem energii, które zapewniają wysoki komfort cieplny, czyste i świeże powietrze w budynkach mieszkalnych. W strategii rozwoju firmy kluczowym elementem jest własny zespół badawczo-rozwojowy, mający na koncie już 7 patentów. **Spółka zainwestowała w nowoczesną zautomatyzowaną linię produkcyjną, aby zapewnić wysokiej jakości produkty w dobrej cenie.** Unikatowe rozwiązania konstrukcyjne ułatwiły pracę instalatorów, precyzyjna kalibracja systemu wentylacyjnego jest łatwa i szybka, a eksploatacja systemu jest przyjazna użytkownikom. Istotne jest, że kluczowe dla jakości powietrza oraz zdrowia filtry powietrza wymienia się szybko i bez użycia narzędzi.

W nowoczesnym podejściu do wentylacji nie może zabraknąć rekuperatorów, zapewniających odzysk energii cieplnej. Wysoka efektywność energetyczna rekuperatorów Thessla Green wynika z innowacyjnej konstrukcji, całkowicie pozbawionej mostków cieplnych, oraz z innowacyjnych systemów sterowania zapewniających zawsze zbilansowaną wentylację i ekonomiczną pracę w ujemnych temperaturach. Na wysoką efektywność rekuperatorów Thessla Green mają wpływ również wysokosprawne, przeciwpądowe wymienniki ciepła. Urządzenia wyposażone są w automatyczny, programowalny by-pass w celu optymalizacji chłodzenia pomieszczeń.

Kredyt inwestycyjny z Banku Ochrony Środowiska wykorzystano na zakup form, które były niezbędne do wdrożenia produkcji kształtek i elementów centrali wentylacyjnych.

Rozwój budownictwa ekologicznego

EKOINBUD Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku

Działalność firmy Ekoinbud jest ściśle związana z ochroną środowiska i koncentruje się na **budownictwie energooszczędnym**.

Spółka Ekoinbud zajmuje się wytwarzaniem prefabrykowanych elementów drewnianych do budowy ultra energooszczędnych domów i obiektów użyteczności publicznej, z których w krótkim czasie powstają gotowe budynki. Są to budynki, w których **zużycie ciepła jest mniejsze o około 60%** w stosunku do analogicznych budynków w technologii murowanej, a do tego charakteryzują się **zdrowym mikroklimatem**. W centrum badawczo-rozwojowym prowadzone są prace nad udoskonalaniem produktów obejmujące m.in. prace projektowe nad budynkami modułowymi, modyfikacją warstw i sposobami połączeń elementów konstrukcji oraz prace badawcze nad poprawą termiki i szczelności obiektów oraz klasy odporności ogniowej elementów.

Produkty Ekoinbud sp. z o.o. spełniają nowe, zastrzone wymogi prawa budowlanego (obowiązujące od 2021 r. dla wszystkich budynków) wprowadzone jako następstwo proekologicznej polityki Unii Europejskiej. W praktyce oznacza to konieczność zastosowania skutecznej termoizolacji wszystkich przegród zewnętrznych, montażu okien charakteryzujących się niskim współczynnikiem przenikania ciepła „U”, instalowania wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, zastosowania instalacji grzewczej z możliwością wykorzystania energii słonecznej, unikania i usuwania mostków termicznych, stosowania materiałów izolacyjnych dobrej jakości w ścianach, na stropie i fundamentach.

Celem przedmiotowego projektu było **utworzenie Centrum Badawczo-Rozwojowego**, w którym prowadzone są prace B+R w **obszarze budownictwa prefabrykowanego**, m.in. wdrożenia nowej, opatentowanej technologii wytwarzania elementów ściennych, absorbujących energię słoneczną, dla budownictwa jedno lub wielorodzinnego.

Nowatorska technologia umożliwia wytwarzanie nowego produktu z materiałów przyjaznych środowisku o wysokiej jakości, dokładności wykonania oraz o **podwyższonych właściwościach termoizolacyjnych**. Domy w konstrukcji szkieletu drewnianego są ekologiczne i energooszczędne.

Dzięki realizacji prac badawczo-rozwojowych i wprowadzeniu ich wyników do własnej działalności, oferta EKOINBUD jest jeszcze bardziej konkurencyjna na wymagającym rynku międzynarodowym. **Wybudowane w ramach projektu Centrum Badawcze, przyczynia się do rozwoju budownictwa ekologicznego oraz edukacji w tej dziedzinie.**

Inwestycja ukończona w kwietniu 2019 r. powstała dzięki współpracy z Bankiem Ochrony Środowiska.

Recykling

Europack Trade Sp. z o.o.

Firma EUROPACK Trade funkcjonuje na polskim rynku od 2009 r., zajmuje się produkcją i dystrybucją worków na śmieci. Dostarcza je na rynek krajowy i zagraniczny. Wszystkie produkty Firmy można określić mianem ekologicznych, gdyż produkowane są w oparciu o regranulat, powstający z przetworzenia zużytej folii odpadowej, która dzięki temu nie trafia na wysypiska śmieci. Dzięki wysoko zaawansowanej technologii, proces produkcyjny oparty zarówno o regranulaty, jak i granulaty HD-PE i LD-PE jest wyjątkowo przyjazny dla środowiska, a jednocześnie jest w stanie zaspokoić najbardziej wyrafinowane potrzeby odbiorców. Filozofia firmy EUROPACK oparta jest o produkcję marek własnych

odbiorców firmy, jednak firma jest również producentem swojej marki pod nazwą *Raz, Dwa...* jako standardowego produktu dedykowanego dla klientów rynku polskiego.

Od niedawna EUROPACK produkuje także worki w pełni kompostowalne – biodegradowalne wykonane z kukurydzy. Ekologiczne worki na śmieci są świetne na biośmieci – worek wyrzucony do konterera „bio” rozłoży się razem z zawartością. Bank Ochrony Środowiska udzielając finansowania obrotowego, wspomógł firmę w rozwoju nowych, ekologicznych produktów.

Gospodarka wodna

Zakład Usług Komunalnych w Mszanowie Sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Zakład Usług Komunalnych w Mszanowie Sp. z o.o. powstało w roku 2010. Jest spółką Gminy Nowe Miasto Lubawskie, od samego początku działa dla **zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie dostarczania wody oraz odbioru ścieków komunalnych**. Przedsiębiorstwo świadczy także usługi w obszarze szeroko pojętej gospodarki komunalnej, robót budowlanych oraz zarządzania nieruchomościami.

W trosce o polepszenie jakości wody dostarczonej mieszkańcom, ZUK w Mszanowie zrealizował w 2019 r. pierwszy etap *Kompleksowej modernizacji zaopatrzenia w wodę Gminy Nowe Miasto Lubawskie ze stacją uzdatniania wody w Mszanowie* wraz z niezbędną infrastrukturą, obejmujący modernizację stacji uzdatniania

wody w zakresie instalacji odżelaziania i odmanganiania oraz automatyki sterującej pracą stacji. Częścią zadania była także budowa 4,5 km sieci wodociągowej.

Na realizację inwestycji Inwestor uzyskał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w wysokości ponad 60% kosztów. W ramach współpracy z BOŚ udzielono finansowania pomostowego i uzupełniającego.

Dzięki inicjatywie podjętej przez Zakład Usług Komunalnych poprawił się standard oraz dostępność dostaw wody dla 1137 mieszkańców Gminy.

Ekologiczny

CSR

Unikalne podejście Banku Ochrony Środowiska do CSR

Nasz Bank wraz z Fundacją BOŚ angażuje się w działania z zakresu szeroko rozumianej społecznej odpowiedzialności biznesu. Liczne inicjatywy zrealizowane w minionym roku objęły pracowników całej Grupy BOŚ, naszych partnerów biznesowych i społecznych oraz klientów i przyjaciół. W związku z charakterem swojej działalności pomagamy klientom w realizacji

ekologicznych projektów, udostępniając bogate portfolio produktów oraz dzieląc się doświadczeniem i ekspercką wiedzą pracowników banku. Wspieramy rozwój wiedzy ekologicznej pracowników oraz aktywizujemy postawy proekologiczne oraz prospołeczne. Aktywnie współpracujemy z instytucjami o zbliżonych celach.

Fundacja Banku Ochrony Środowiska

Założona w 2009 roku, jest pierwszą w Polsce fundacją korporacyjną powołaną przez bank, która **działa na rzecz ochrony środowiska, promocji ekologii oraz zrównoważonego rozwoju.**

W latach 2019-2020 Fundacja BOŚ zaangażowana była w realizację ważnych dla Banku projektów proekologicznych, których celem jest edukacja w zakresie ochrony środowiska i zachowań prozdrowotnych – promując zdrowy styl życia, prawidłowe odżywianie i aktywność fizyczną.

Postaw na Słońce – V i VI edycja

Projekt promujący Odnawialne Źródła Energii, a szczególnie fotowoltaikę, prowadzony jest przez Fundację BOŚ od września 2014 r. W czerwcu 2019 r. zakończyła się jego V edycja. W pierwszym etapie młodzież szkół podstawo-

wych i ponadpodstawowych zdobywała wiedzę w zakresie mikroinstalacji OZE i miała za zadanie przygotować projekty instalacji PV dla domów jednorodzinnych. Drugi etap polegał na przekazaniu wiedzy i prezentacji projektów na forum zorganizowanych przez nich samych konferencji lokalnych. Efekty projektu to praca niemal 160 zespołów uczniowskich (ponad 1 000 uczestników), 200 projektów mikroinstalacji, 30 lokalnych konferencji dla niemal 2 000 gości.

W czerwcu 2020 r. zakończyła się VI edycja projektu. Ze względu na sytuację epidemiczną w kraju projekt zakończył się po pierwszym etapie. Do projektu zgłosiło się 335 zespołów uczniowskich (1405 uczestników). W efekcie prac uczniów powstało 240 projektów mikroinstalacji.

Zielona Ławeczka – V i VI edycja

Jest to ogólnopolski, prospołeczny projekt grantowy adresowany do mieszkańców otwartych osiedli zarządzanych przez spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe lub samorządy w miastach powyżej 10 tys. mieszkańców. Projekt umożliwia przemianę zaniedbanych terenów na osiedlach w zielone zakątki, mini-ogrody z ławeczką. Pozwala ożywić miejsca wokół bloków, stworzyć przestrzeń do odpoczynku i spotkań, a także pokazuje mieszkańcom, jak ważne jest wspólne działanie i jakie można osiągnąć dzięki niemu efekty. Merytorycznymi partnerami projektu są Katedra Architektury Krajobrazu i Katedra Sztuki Krajobrazu SGGW. Efekty V edycji, zakończonej w czerwcu 2019 r., to ponad 500 uczestników skupionych w 73 zespołach sąsiedzkich, przyznano 17 grantów na założenie osiedlowych mini ogrodów, a w nich – 17 zielonych ławeczek.

W VI edycji udział wzięły 104 zespoły sąsiedzkie złożone z 520 uczestników. Przyznanych zostało 27 grantów za wykonanie projektów zazielenienia zaniedbanych terenów.

Brudno Tu

Jest kontynuacją oddolnej, ogólnopolskiej akcji mającej na celu likwidację dzikich wysypisk śmieci. Celem projektu jest wsparcie Samorządów w walce z nielegalnym składowaniem śmieci i trosce o czyste środowisko. Każdy, kto pobierze na smartfon bezpłatną aplikację *#BrudnoTu* dostępną w GOOGLE PLAY, może zgłosić miejsce, w którym zauważy dziko wysypiane śmieci w lasach, parkach i innych miejscach w całej Polsce. Po umieszczeniu takiego zgłoszenia wraz ze zdjęciem i krótkim opisem jest ono automatycznie lokalizowane i przesłane do właściwego samorządu i jednostki, która w jego imieniu odpowiada za usuwanie odpadów, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Tradycyjny sad – II i III edycja

W 2019 r. odbyła się druga edycja projektu, zrealizowana we współpracy z Fundacją *Dzieło Nowego Tysiąclecia* oraz Polską Akademią Nauk. Celem *Tradycyjnego sadu* jest restytucja i promocja rodzimych odmian roślin sadowniczych, wypartych przez odmiany nowej generacji. Projekt wspiera utrzymanie tradycyjnych starych drzew owocowych oraz zwraca społeczną uwagę na konieczność zwiększania różnorodności biologicznej, która służy ochronie ekosystemów przyrodniczych. Zadaniem konkursu grantowego jest stworzenie mini sadu, składającego się z co najmniej pięciu drzew, na ogólnodostępnym terenie, np. przy szkole, plebanii lub na działce należącej do gminy. W II edycji do projektu zgłoszono 178 szkół z całej Polski. Założono ponad 90 sadów ze starymi odmianami gruszek.

Na początku 2020 r. została uruchomiona trzecia edycja projektu *Tradycyjny Sad*, w której uwaga skupiona jest na starych odmianach śliw. Patronat honorowy nad projektem objęli: Minister Edukacji Narodowej, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, Centrum Badań nad Środowiskiem Przyrodniczym i Zrównoważonym Rozwojem Uniwersytetu Warszawskiego. Do udziału w projekcie zgłosiły się 253 szkoły z całej Polski, a 121 z nich wygrało grant na założenie mini sadu. Z powodu pandemii etap drugi *Zakładamy Sad* został przedłużony do 30 października 2020 r., uczestnicy zyskali dodatkowy czas na realizację planu zadań i możliwość posadzenia drzew na jesieni.

Świat oczami młodych – III i IV edycja

To wspólna inicjatywa Fundacji i Poczty Polskiej S.A. Jest to konkurs plastyczny na projekt znaczka pocztowego, skierowany do młodzieży w wieku 10-19 lat. To niepowtarzalna okazja dla młodych plastyków na wydanie własnego znaczka pocztowego, który wpisze się w serię *Świat oczami młodych*. Znaczki, oprócz wartości użytkowej oraz kolekcjonerskiej, stanowią element proekologicznej edukacji, wpisujący się w misję Fundacji BOŚ i Poczty Polskiej.

W pierwszej połowie 2019 r. odbyła się trzecia edycja konkursu. Hasło przewodnie tej edycji to *Przywróćmy tradycyjne sady*. Projekt objęli swoimi patronatami: Minister Edukacji Narodowej, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Minister Infrastruktury i Budownictwa, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Spośród ponad 1 400 prac, które wzięły udział w etapie ogólnopolskim Komisja Sędziowska wyłoniła 3 najlepsze, które zostały wydane jako znaczki pocztowe dostępne w obiegu, każdy w nakładzie 100 tys. sztuk.

Z kolei w pierwszej połowie 2020 r. ruszyła kolejna IV edycja projektu, do której zgłoszono 13 tys. prac. Tym razem tematem przewodnim był wolontariat w różnych jego aspektach tj.: idee jakie za sobą niesie, przykłady działań wolontariackich, a także korzyści zarówno dla beneficjentów, jak i samych wolontariuszy. Konkurs był objęty patronatami honorowymi: Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministra Infrastruktury, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Rzecznika Praw Dziecka. W ramach konkursu powstało 13 tys. prac, z czego w etapie ogólnopolskim wzięło udział niemal 800 prac. Spośród nich Komisja wyłoniła 3 najlepsze prace, które zostały wydane na znaczkach, każda w nakładzie 90 tys. egzemplarzy.

Zdrowo jem, więcej wiem – IX, X i XI edycja

Kolejny ogólnopolski projekt Fundacji BOŚ skierowany jest do najmłodszych uczniów (zerówki i klasy I-III szkół podstawowych). Fundacja BOŚ prowadzi go od 10 lat i od samego początku jego realizacji towarzyszy troska o zdrowie młodego pokolenia. Projekt trwa przez cały rok szkolny, podzielony jest na etapy odpowiadające porom roku i ma charakter ogólnopolskiej międzyszkolnej rywalizacji zespołowej. Głównym celem projektu jest wykształcenie u dzieci postaw prozdrowotnych poprzez uczenie zasad zdrowego odżywiania. Edycje IX, X oraz XI patronatem honorowym objęła Małżonka Prezydenta RP, Agata Kornhauser-Duda.

W czerwcu 2019 r. zakończyła się IX edycja projektu, która rozpoczęła się we wrześniu 2018 r. Do projektu zgłosiło się ponad 1 800 zespołów konkursowych składających się z 35 tys. uczniów i nauczycieli.

We wrześniu 2019 r. uruchomiona została X edycja projektu. Zakończyła się w czerwcu 2020 r. Zgłosiło się ponad 2 400 zespołów konkursowych, czyli ponad 50 tys. uczniów i nauczycieli. Ze względu na pandemię Covid-19 i związane z nią ograniczenia w funkcjonowaniu szkół etap wiosenny został odwołany, a projekt zakończył się po rozstrzygnięciu etapu zimowego. We wrześniu 2020 r. uruchomiliśmy XI edycję projektu.

PlanujeGotuje.pl

PlanujeGotuje.pl to serwis internetowy zawierający bazę przepisów kulinarnych, które powstały podczas realizacji projektów Fundacji Banku Ochrony Środowiska. W serwisie znajduje się blisko tysiąc przepisów dla miłośników gotowania, bez względu na upodobania czy rodzaj diety. W dedykowanej zakładce FIT można znaleźć racjonalne diety przygotowane przez dietetyków. Kreator dobrego smaku umożliwia użytkownikom ułożenie indywidualnej diety z uwzględnieniem ilości kalorii oraz skomponowanie diety bezmlecznej, bezglutenowej lub wegańskiej.

Obok działalności w obszarze edukacji proekologicznej i promocji zdrowego stylu życia Fundacja rozwijała także działania zwiększające zaangażowanie społeczne pracowników Banku. W ramach działalności Fundacji wspieramy program filantropii, a także inicjatywy w ramach programu wolontariatu pracowniczego w BOŚ. Partnerem programu są Bank i Dom Maklerski BOŚ S.A.

Mikrodotacje

Pracownicy BOŚ mogą ubiegać się o środki finansowe na inicjatywy, które służą danej społeczności i są prowadzone we współpracy z organizacjami pozarządowymi lub placówkami publicznymi.

W 2019 r. odbyły się dwie edycje *Mikrodotacji*, w których pracownicy BOŚ S.A. i DM BOŚ zdobyli dotacje na realizację łącznie 12 projektów wolontariackich. W 2020 r. wnioski rozpatrywane są w trybie ciągłym.

Pomagam Cały Rok

Pomagam Cały Rok to projekt regularnej filantropii pracowników Grupy Banku Ochrony Środowiska i Fundacji BOŚ. Powstał w odpowiedzi na potrzebę osób zatrudnionych w Banku, chcących zaangażować się w pomoc koleżeńską dla swoich współpracowników, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji losowej oraz w zbiórkę funduszy na cele dobroczynne. W 2019 r. dzięki zaangażowaniu pracowników ufundowano roczne stypendia naukowe dla 3 zdolnych dzieci z rodzin o niskich dochodach oraz wsparto finansowo 8 pracowników BOŚ Banku.

Zgodnie z hasłem akcji pracownicy Banku i DM BOŚ chętnie pomagają przez cały rok. W październiku 2020 r. zostanie ogłoszony nabór wniosków w ramach projektu „Pomagam Cały Rok”.

Zaangażowanie pracowników Grupy BOŚ w ekologię

Pracowników Banku Ochrony Środowiska wyróżnia duża wiedza ekologiczna. Stale podnosimy swoje kompetencje, jednocześnie zwracamy też uwagę na nasze postawy proekologiczne i prospołeczne. Chcemy minimalizować własne negatywne oddziaływanie na środowisko poprzez realizację celów zrównoważonego rozwoju.

Od 2019 r. realizujemy projekt **BOŚmy Zieloni**, którego głównym celem jest wzmocnienie działalności stanowiącej ekologiczną specjalizację Banku. We współpracy z ekspertami i organizacjami zewnętrznymi pracownicy banku zorganizowali wiele działań promujących szeroko rozumianą ochronę środowiska w oparciu o **EKOzobowiązania Pracowników BOŚ**:

- odpowiedzialna konsumpcja,
- zrównoważony transport,
- aktywny tryb życia.

W ramach projektu powstał **program rozwoju kompetencji ekologicznych**, skierowany do wszystkich pracowników. Ponadto powstał nowoczesny **e-learning** podnoszący i utrwalający wiedzę z zakresu ochrony środowiska, produktów proekologicznych BOŚ i sposobów finansowania przedsięwzięć ekologicznych. W ramach nowo utworzonej **EKO Biblioteki**, nasi pracownicy mają do dyspozycji kilkadziesiąt książek i gry planszowe.

Ambasada Ekomarki BOŚ to autorski program pracowników Banku. Dzięki niemu na co dzień wyrabiamy u siebie EKO nawyki i angażujemy się na rzecz ochrony środowiska poprzez sprawdzone metody rywalizacji, w której biorą udział pracownicy sieci sprzedaży i centrali. Formuła programu zakłada różnego rodzaju działania skupione wokół naszych trzech EKO zobowiązań.

Przez cały rok w Banku Ochrony Środowiska organizowane są konkursy, prelekcje i akcje, które aktywizują liczne zespoły pracowników. W ostatniej, kilkumiesięcznej edycji rywalizacji, w ramach Ambasady Eko-marki BOŚ odbyły się m.in.:

- konkursy plastyczne i fotograficzne,
- warsztaty na temat segregacji odpadów, problemu marnowania żywności, ekologicznych zwyczajów w biurze i w domu,
- prelekcje ekspertów zewnętrznych,
- konkursy związane z *Europejskim Tygodniem Zrównoważonego Transportu*,
- ćwiczenia biurowe pod okiem specjalisty.

Aktywność fizyczna jest nieodłącznym atrybutem naszego życia, sprzyja zachowaniu zdrowia i higieny psychicznej. Dlatego w ramach rywalizacji zachęcaliśmy pracowników BOŚ do aktywności ruchowej i podkreślaliśmy wagę aktywnego trybu życia w kształtowaniu zdrowia i utrzymaniu organizmu w jak najlepszej formie przez długie lata.

Promując ideę zrównoważonego transportu, pobudziliśmy pracowników do jeszcze większej aktywności fizycznej. W ramach zadania *Ekologiczne kilometry* 153 pracowników z zespołów biorących udział w rywalizacji pokonało łącznie 39,3 tys. km. Zrobili oni 38,8 milionów kroków pieszo, 2,3 tys. kilometrów biegając i 12,2 tys. kilometrów na rowerach. Zamieniając samochód na podróż koleją, przejechali ponad 6 tys. kilometrów.

Ponadto nieprzerwanie zbieramy surowce wtórne, przekazując je do recyklingu jednocześnie wspieramy zbiórki charytatywne.

W cyklu **ekologiczne pasje** pracownicy prowadzili dla swoich kolegów i koleżanek warsztaty, podczas których dzielili się swoimi zainteresowaniami i doświadczeniami. Poznaliśmy tajniki pszczelarstwa, upcydlingu w formie szycia toreb wielorazowych, uprawy roślin domowych oraz tworzenia ekosystemów w szkle. Wolontariusze opowiadali o swojej pracy w schronisku dla zwierząt i różnych formach pomagania zwierzętom. Nasi rowerzyści

zachęcali do korzystania z tego środka lokomocji i wspierali swoją wiedzą o sprzęcie i korzyściach płynących z uprawiania kolarstwa.

W intranecie w **Bazie wiedzy EKO** pracownicy Banku mogą zapoznać się z aktualnymi raportami i materiałami o tematyce ekologicznej, a także skorzystać z materiałów w formie scenariuszy zajęć w szkołach przygotowanych dla wolontariuszy.

Wolontariat pracowniczy

W DNA Banku Ochrony Środowiska wpisane jest przeprowadzenie ekologicznym zmianom. Chcemy, aby nasze otoczenie stawało się coraz lepsze i piękniejsze, a jedną z dróg realizacji tego dążenia jest wolontariat pracowniczy.

Wolontariusze Banku Ochrony Środowiska udzielają się w wielu inicjatywach w swoich lokalnych społecznościach. W ostatnich latach prowadzili oni w przedszkolach, szkołach podstawowych i specjalnych warsztaty EKOlekcje. Zajęcia obejmowały tematykę ekologicznych nawyków na co dzień. Uczyliśmy poprawnej segregacji odpadów. Pokazywaliśmy młodemu pokoleniu, jak i dlaczego warto ograniczać zużycie plastiku, zmniejszać zużycie wody i energii. Zwracaliśmy uwagę, jak poważnym problemem jest marnowanie żywności.

W grudniu 2019 r. podjęliśmy współpracę z Bankiem Żywności SOS w Warszawie. Pracownicy BOŚ wzięli udział w warsztatach na temat zapobiegania marnowaniu żywności oraz pracowali w sortowni Banku Żywności.

Część akcji społecznych naszych pracowników wspiera Fundacja BOŚ poprzez program Mikrodotacji.

W 2019r. w ramach zgłoszonych w Mikrodotacjach inicjatyw, pracownicy Banku przepracowali ponad 850 godzin i dotarli do ponad 3060 beneficjentów.

Działania edukacyjne na rzecz ochrony środowiska to nie jedyne aktywności naszych wolontariuszy. Od 2013 r. w ramach projektu *BAKCYL* nasi pracownicy edukują finansowo i prowadzą lekcje w szkołach. Młodzież dowiaduje się, jak zarządzać własnymi finansami. 2019 r. był rokiem rekordowego zaangażowania – specjaliści Banku przeprowadzili łącznie 64 lekcje.

Ekologiczne zachowania to dbałość o środowisko naturalne, ale również o zdrowie. Dlatego w Banku Ochrony Środowiska promujemy aktywności sportowe naszych pracowników.

Sekcje sportowe w BOŚ zrzeszają na zasadzie dobrowolności pracowników, których łączy pasja uprawiania sportu. Aktywny tryb życia to nie tylko jedno ze zobowiązań pracowników banku, ale również sposób na spędzanie wolnego czasu w duchu zdrowej rywalizacji. Liczna grupa pracowników BOŚ zrzeszona jest w dwunastu sekcjach sportowych. Drużyna piłki siatkowej od kilkunastu sezonów regularnie uczestniczy w rozgrywkach amatorskiej ligi dla firm. Reprezentacja Banku corocznie startuje w Regatach Żeglarskich o Puchar Związku Banków Polskich.

Redukcja wpływu działalności Banku Ochrony Środowiska na otoczenie

Polityka Środowiskowa Banku obejmuje szereg działań nastawionych na minimalizację wpływu działalności Banku na środowisko naturalne.

Potwierdzeniem zachowania najwyższych standardów było uzyskanie przez Centralę BOŚ certyfikatu **Green Office**, który zaświadcza spełnienie szeregu kryteriów ekologicznego funkcjonowania firmy. Certyfikat jest przyznawany przez niezależnych audytorów z międzynarodowej Fundacji dla Edukacji Ekologicznej. Kryteria standardu ekologicznego dzielą się na dwie grupy: techniczne i związane edukacją ekologiczną. Do grupy kryteriów technicznych zaliczane są zagadnienia takie jak np. możliwość segregacji odpadów oraz zarządzanie zużyciem wody i energii elektrycznej. Druga grupa obejmuje kryteria związane z edukacją ekologiczną pracowników, dostawców, klientów, a także tworzeniem przyjaznego środowiska pracy.

Świadome zarządzanie energią, wodą i innymi mediami oraz minimalizowanie wytwarzania odpadów jest ważnym elementem kultury naszej organizacji. Makulaturę z BOŚ odbiera wyspecjalizowana firma zewnętrzna, a wszelkie odpady niebezpieczne oraz sprzęt elektroniczny trafiają do profesjonalnej utylizacji.

Poprzez zainstalowanie energooszczędnych urządzeń i oświetlenia, czujników zmierzchu, inteligentne sterowanie klimatyzacją i systemami grzewczo-wentylacyjnymi, stale **redukujemy zużycie energii. Minimalizację zużycia wody i ścieków** zapewniają zainstalowane w naszych pomieszczeniach socjalnych i toaletach perlatory i dwufunkcyjne spłuczki.

Drugie życie sprzętów – **100% naszego użytego sprzętu komputerowego, PC oraz laptopów oraz telefony komórkowe wprowadzamy do wtórnego obiegu.** Urządzenia mogą kupić pracownicy lub firmy zewnętrzne. Część ze sprzętu komputerowego oraz elementy umeblowania przekazujemy nieodpłatnie instytucjom użyteczności publicznej.

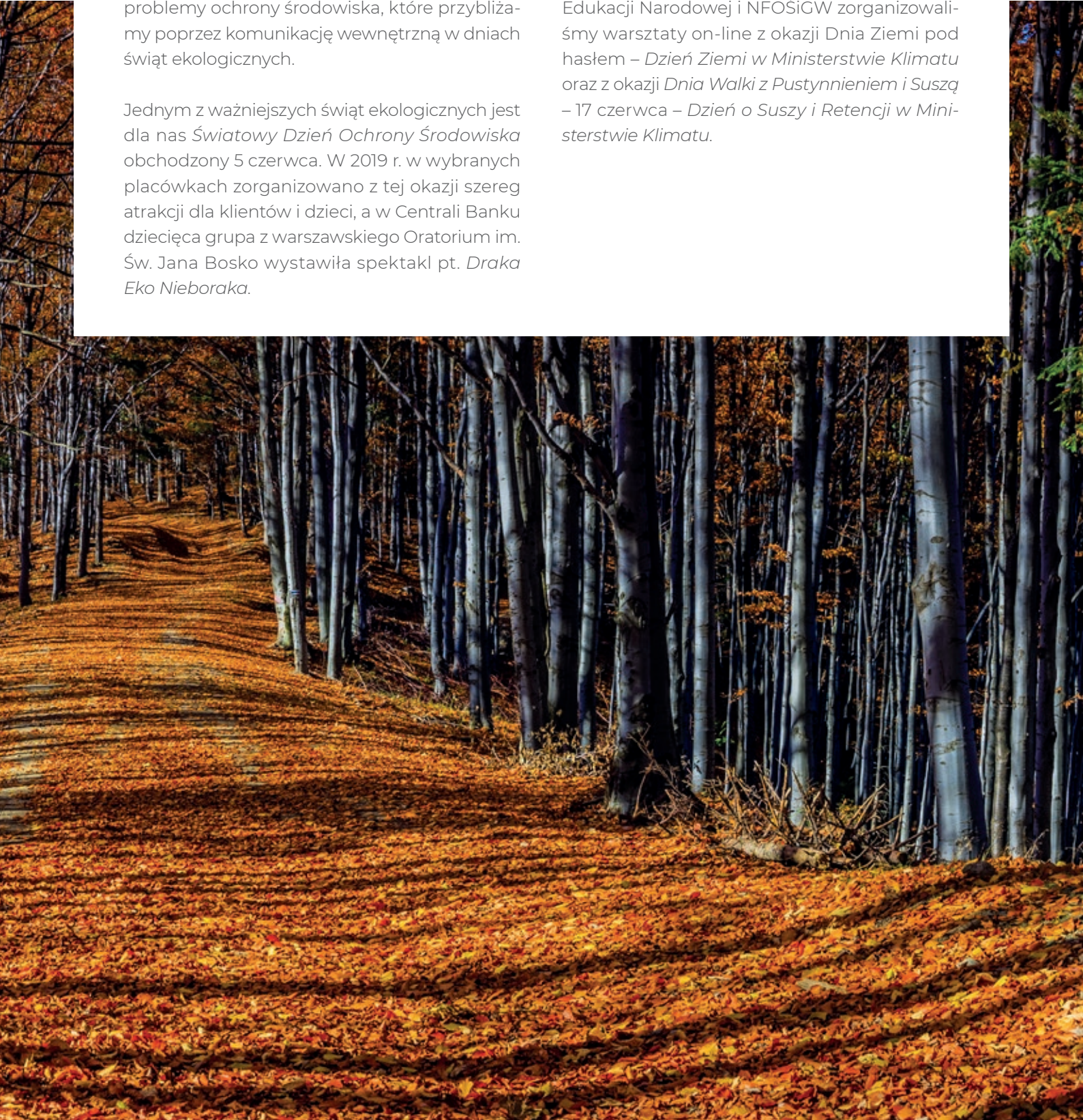

Celebruujemy ekologiczne święta

Kartka z eko-kalendarza to nasz sposób na zwracanie uwagi pracowników Banku na ważne problemy ochrony środowiska, które przybliżamy poprzez komunikację wewnętrzną w dniach świąt ekologicznych.

Jednym z ważniejszych świąt ekologicznych jest dla nas Światowy Dzień Ochrony Środowiska obchodzony 5 czerwca. W 2019 r. w wybranych placówkach zorganizowano z tej okazji szereg atrakcji dla klientów i dzieci, a w Centrali Banku dziecięca grupa z warszawskiego Oratorium im. Św. Jana Bosko wystawiła spektakl pt. *Draka Eko Nieboraka*.

W 2020 r. wspólnie z Ministerstwem Klimatu i Fundacją BOŚ, przy wsparciu Ministerstwa Edukacji Narodowej i NFOŚiGW zorganizowaliśmy warsztaty on-line z okazji Dnia Ziemi pod hasłem – *Dzień Ziemi w Ministerstwie Klimatu* oraz z okazji Dnia Walki z Pustynnieniem i Suszą – 17 czerwca – *Dzień o Suszy i Retencji w Ministerstwie Klimatu*.

Nagrody i wyróżnienia z ekologią w tle

Od lat nasza działalność jest doceniana na rynku, czego dowodem są liczne nagrody i wyróżnienia w ogólnopolskich konkursach.

EKOfaktoring oraz Kredyt EKOoszczędny zostały nagrodzone w organizowanym przez Gazetę Finansową plebiscycie Turbiny Polskiej Gospodarki na *Najlepsze produkty dla MŚP 2019*.

We wrześniu Ekologiczny kredyt hipoteczny BOŚ został wskazany jako najlepsza oferta w rankingu kredytów dziennika *Rzeczpospolita*. „W ramach kredytów hipotecznych udzielanych w standardowej formule – kredyt bez dodatkowych produktów – zwycięską ofertę ma Bank Ochrony Środowiska” – napisał dziennik.

Bank otrzymał w 2019 r. Zielony Laur Polskiej Izby Gospodarczej *Ekorozwój* za efektywne wspieranie inwestycji proekologicznych. Konkurs *ZIELONY LAUR* jest ogólnokrajowym konkursem Polskiej Izby Gospodarczej *EKORÓZWÓJ*. Jego celem jest wyróżnienie firm, samorządów, instytucji naukowych, organizacji i osób o szczególnych osiągnięciach w dziedzinie ekorozwoju, propagowania lub wspierania ochrony środowiska naturalnego oraz tych, których działania przynoszą wyjątkowo wartościowe dla środowiska rezultaty.

Gazeta Finansowa przyznała w dniu 25 października 2019 r. Bankowi Ochrony Środowiska tytuł *Ekologicznej Firmy Roku*. Wyróżnienie to przyznawane jest za szczególne zaangażowanie w promocję postaw proekologicznych.

Bank Ochrony Środowiska został doceniony przez Polską Izbę Ekologii, która przyznała mu w październiku 2019 r. medal *Za zasługi dla zrównoważonego rozwoju* przyznany przez Radę Polskiej Izby Ekologii. Bank otrzymał również wyróżnienie z okazji 20-lecia PIE *Za połączenie działań w dziedzinie ochrony środowiska z pracą na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz współpracę z Polską Izbą Ekologii*.

W listopadzie 2019 r. BOŚ został uznany *Liderem Społecznej Odpowiedzialności – EKO Firma 2019*. Podczas Gali Finałowej Programu Liderzy Społecznej Odpowiedzialności, towarzyszącej Europejskiemu Forum Biznesu, przyznano BOŚ statuetkę *Lidera Społecznej Odpowiedzialności: EKO Firma 2019*.

W czerwcu 2020 r. Bank Ochrony Środowiska został wyróżniony *Białym Listkiem CSR POLITYKI*. Otrzymują go firmy deklarujące wdrażanie najistotniejszych kategorii zarządczych rekomendowanych przez normę ISO 26000 oraz doskonalące działania w tym zakresie na rzecz efektywnego zarządzania swoim wpływem na otoczenie.

Działalność

proekologiczna

Spółtek w Grupie BOŚ S.A.

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.

działa na rynku kapitałowym od 1995 roku. Jest jednym z najdłużej funkcjonujących domów maklerskich w Polsce i wiodącym podmiotem na rynku usług maklerskich w kraju. Jest wieloletnim liderem rynku kontraktów terminowych, nagradzanym przez prezesa GPW za największą aktywność na tym rynku. DM BOŚ był pierwszym w Polsce i jednym z pierwszych biur maklerskich w Europie, które umożliwiło świadczenie usług maklerskich za pośrednictwem Internetu.

Biuro zapewnia klientom kompleksową ofertę produktową. Jest niekwestionowanym liderem w wykorzystaniu innowacyjnych technologii w obsłudze klientów. Wyróżnikami oferty Biura na tle konkurencji są internetowe i mobilne platformy transakcyjne oraz rozwiązania umożliwiające automatyzację handlu.

DM BOŚ aktywnie angażuje się w działalność proekologiczną Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. m.in. poprzez włączenie do oferty usług maklerskich pośrednictwa w obrocie prawami majątkowymi wynikającymi z tzw. „kolorowych certyfikatów”. Obrót takimi prawami DM BOŚ prowadzi za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii S.A., od momentu uruchomienia rynku praw majątkowych. Oferta w tym zakresie skierowana jest przede wszystkim do wytwórców energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (farmy wiatrowe, małe elektrownie wodne, fotowoltaika itp.), dając tym podmiotom możliwość sprzedaży praw majątkowych otrzymanych jako potwierdzenie wytworzenia energii elektrycznej w odnawialnym źródle

energii. Obok wytwórców ekologicznej energii, klientami korzystającymi z oferty DM BOŚ w obrocie prawami majątkowymi są również przedsiębiorstwa, które chcą sprzedać lub zakupić tzw. „białe certyfikaty”, będące potwierdzeniem zrealizowania przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej.

Poza działaniem w obszarze biznesowym biuro aktywnie uczestniczy i wspiera inicjatywy ekologiczne. Mając na uwadze dbałość i troskę o środowisko, pracownicy biura angażują się w projekty CSR w obszarze ekologii. W ramach współpracy z Fundacją BOŚ, białostocki oddział biura przeprowadził projekty: *My się pracy nie boimy – Lisi Borek odnowimy*, polegający na renowacji urządzeń na placu zabaw przy zaangażowaniu mieszkańców i dzieci, oraz projekt *Ogień i czad / z nimi nam nie za Pan brat* mający na celu przeszkolenie uczestników w zakresie przeciwpożarowego zabezpieczenia domów mieszkalnych, zapobiegania zaccadzeniom oraz zapoznania z jakością materiałów opałowych stosowanych do ogrzewania domów jednorodzinnych.

Za swoją działalność na rynku kapitałowym DM BOŚ otrzymał wiele prestiżowych nagród branżowych. Od lat jest doceniany przez inwestorów. Wielokrotnie został uznany za Najlepsze Biuro Maklerskie w Ogólnopolskim Badaniu Inwestorów corocznie organizowanym przez Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych. Od początku istnienia rankingu zawsze znajduje się na podium, a w 2019 roku zajął pierwsze miejsce.

W 2019 roku DM BOŚ został wyróżniony między innymi przez redakcję Gazety Giełdy i Inwestorów *Parkiet* otrzymując Nagrodę *Byk i niedźwiedź* w kategorii Najlepszy Dom Maklerski. Towarowa Giełda Energii uhonorowała Biuro statuetką Platynowy Megawat za największą aktywność na rynku białych certyfikatów w roku 2019, a Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie nagrodziła DM BOŚ za najwyższą aktywność na rynku kontraktów terminowych w 2019 r. Z okazji Jubileuszu działalności Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych przyznał DM BOŚ nagrodę 25-lecia za wkład w rozwój polskiego rynku kapitałowego.

BOŚ Leasing – EKO Profit S.A. świadczy kompleksowe usługi w obszarze leasingu oraz doradztwa finansowego, w szczególności w obszarze odnawialnych źródeł energii. W obszarze leasingu oferuje klientom usługi finansowania w formie leasingu operacyjnego, finansowego oraz pożyczki leasingowej.

Spółka działa również w obszarze doradztwa i organizowania finansowania projektów inwestycyjnych. W tym zakresie wspiera klientów w pozyskaniu finansowania dłużnego, zarówno komercyjnego, jak i preferencyjnego, w szczególności aranżuje finansowanie dla projektów

inwestycyjnych przy udziale środków NFOŚiGW i programów rozwojowych UE. W zakresie aranżacji finansowania ze środków NFOŚiGW, BOŚ Leasing – EKO Profit rozpoznaje potrzeby klienta oraz dopasowuje odpowiedni program NFOŚiGW, przygotowuje i składa wnioski w imieniu klienta. BOŚ Leasing – EKO Profit pomaga klientowi pozyskać finansowanie uzupełniające w Grupie BOŚ.

Działalność BOŚ Leasing – EKO Profit jest zbieżna z proekologiczną misją wpisaną w statut Banku, a prowadzone projekty wpisują się w strategiczny dla Grupy Kapitałowej obszar ochrony środowiska.

BOŚ Leasing – EKO Profit SA współpracuje z klientami zainteresowanymi finansowaniem inwestycji OZE, np. farm fotowoltaicznych, biogazowni, a także projektów dotyczących efektywności energetycznej i gospodarki odpadami. Ponadto sprawuje kontrolę nad działalnością farmy wiatrowej (6 MW) w gminie Pełczyce poprzez spółkę zależną MS Wind Sp. z o.o.

Bank Ochrony Środowiska S.A.

ul. Żelazna 32

00-832 Warszawa

www.bosbank.pl

facebook.com/bosbankpl

twitter.com/BOS_Bank

Infolinia: 801 355 455 | +48 22 543 34 34

Koszt połączenia zgodny z taryfą operatora.

Infolinia dostępna w dni powszednie w godz. 7:45-21:00 i w soboty w godz. 10:00-18:00

Z szacunku do natury raport wykonano z papieru ekologicznego.